

CURIERUL JUDICIAR

REVISTĂ DE DOCTRINĂ-JURISPRUDENȚĂ-LEGISLAȚIUNE-ECONOMIE POLITICĂ-FINANȚE-SOCIOLOGIE

FONDATOR:

ION S. CODREANU
Avocat

DIRECTOR:

I. GR. PERIȚEANU
fost Ministru, Avocat
Președintele Uniunii avocaților din România

PRIM REDACTOR:

ALEXANDRU VELESCU
Doctor în Drept, Avocat

COMITETUL DE REDACȚIE:

Traian Alexandrescu, fost decan al Baroului de Ilfov Avocat; **Alexandru Cerban**, Profesor Universitar, Avocat
Iosif Gh. Cohen, Consilier la Consiliul Legislativ, Avocat; **N. Jac Constantinescu**, Președinte la C. de Apel București
E. Cristoforeanu, Dr. în Drept dela Roma, Avocat; **Radu Dimiu**, Magistrat la Trib. Ilfov; **Vintilă Dongoroz**, Conferențiar universitar, Avocat; **D. Gălășescu Pyk**, Profesor Universitar, Avocat; **C. Sipsom**, Profesor Universitar;
C. A. Stoeanovici, Conf. univ. Membru al Consiliului Legislativ; **Gr. L. Trancu-Iași**, fost Ministru, Avocat;
Hariton Udrea, Judecător Trib. Ilfov și **Petre Vasilescu**, Profesor Universitar.

SECRETARI DE REDACȚIE:

E. C. Decusară Dr. în Drept din Paris, Directorul Statisticii Judiciare; **Ionel I. Codreanu**, Doctor în drept din Paris, Avocat.

SUMAR

— Se poate vinde averea dotală pentru datorii privilegiate născute în timpul căsătoriei?, de Ioan Ianegic, avocat;

— Radu Dimiu: Pandectele Alfabetice, Repertoriu decenal de jurisprudență, doctrină și legislație al Pandectelor Române 1922—1931. Recensie de Barbu Scondăcescu, magistrat.

JURISPRUDENȚA ROMÂNĂ

— Inalta Curte de Casație și Justiție S. Unite: *Maria Laxer cu Elena Lt.-col. Candiani* (Cambie, Gir posterior scadenței. Dacă transmite portorului acțiunea cambială) cu Nota d-lui M. Andronescu avocat;

— Idem, idem: *Parchetul General al Inaltei Curți, recurent* (Legea contribuțiilor directe, Ilegalitatea popririi în favoarea fiscoi asupra adevăraților pentru predarea de țigări eliberate de societățile petrolifere posesoare de conducte);

— Idem s. I: *Primăria Municipiului București și a. cu C. N. Fărbătescu* (Expropriere pentru utilitate publică. Preț, Neachitarea lui integrală. Dobânzi. Curg dela predarea imobilului);

— Idem s. II: *Elena Lt.-col. Stănescu și a. cu Banca Dâmboviței și a.* (Testament. Legat. Interpretare. Atributul suveran al instanțelor de fond. Vânzare valabilă. Ipotecă. Lipsă de interes legitim de a mai discuta valabilitatea ipotecii), cu Nota d-lui Fratelea Dârlea magistrat;

— Idem s. III: *Soc. Watson Youell cu Casa Centrală a Asigurărilor Sociale* (Asigurări sociale. Muncitori în porturi. Au caracter de „salariați”. Patronii lor obligați a suporta în parte egală cu dâșii cotisația de 6% și contribuția suplimentară de 120%);

— Curtea de Apel Constanța: *Ecaterina Lt. Șt. Toma cu Aleman Comănescu* (Urmărire silită. Adjudecare. Nedepunerea integrală a prețului adjudecării. Complectare ulterioară. Nu împiedică rezoluțiunea vânzării);

— Tribunalul Argeș s. I: *C. Stănescu cu Oficiul de Stare civilă Pitești* (Acte de stare civilă. Act de naștere în care numele a fost trecut de către ofițerul stării civile a tef de cum i-a fost declarat. Admisibilitate) cu Nota d-lui C. Stănescu, avocat.

JURISPRUDENȚA STREINĂ

— Casația italiană s. Unite (Culpă civilă. Spital. Responsabilitate în cas de omisiune a măsurilor elementare pentru îngrijirea bolnavilor);

— Idem s. I (Faliment. Ipotecă ulterioară nașterii creditului. Presumpție de fraudă);

— Idem idem (Obligațiuni. Viții de consimțământ. Violență morală);

— Idem, idem (Faliment. Vânzarea imobilelor masei. Efecte. Acțiune în anulare a vânzătorului originar bazată pe simulațiune. Inadmisibilitate);

— Idem, idem (Prescripție. Cont curent);

— Idem, idem (Prescripție. Dolul debitorului. Curgere);

— Idem, idem (Faliment. Comerciant mort. Acceptare sub beneficiul de inventar. Scoaterea în vânzare a unui imobil. Cheltuieli privilegiate);

— Idem s. II (Mandat. Cu pa mandatarului. Responsabilitatea mandantului);

— Idem s. III (Proba testimonială. Neverosimilitate. Mărturie și Expertiză);

— Idem idem (Culpă civilă. Medic. Eroare profesională. Responsabilitate).

Se poate vinde averea dotală pentru datorii privilegiate, născute în timpul căsătoriei?

Forma interogativă a titlului acestui articol se explică prin nedumerirea ce mi-a provocat jurisprudența mai nouă și o parte din doctrină.

Se știe că averea dotală nu se poate înstreina decât în condițiile prevăzute de art. 1253 c. civ. De unde consecința, că nici creditorii, ale căror creanțe s'au născut în timpul căsătoriei — perfect valabile de altfel — nu pot executa creanța lor asupra averii dotale.

Dar se poate întâmpla ca unii din acești creditori să fie privilegiați conform art. 1737 c. c.

Se pune întrebarea dacă acești creditori, pe temeiul privilegiului, pot urmări și scoate în vânzare averea dotală; și, față cu jurisprudența și doctrina afirmativă, a căror argumentare mi se pare lipsită de suficientă valoare juridică, se mai pune întrebarea dacă, pe lângă excepțiunile prevăzute de art. 1253 c. c., se mai pot crea altele pe cale de interpretare a unor texte de lege, care, evident, că n'au avut în vedere dotalitatea.

Conform acestei doctrine, creditorul privilegiat poate să scoată în vânzare averea dotală, fiindcă acesta a introdus un bun în patrimoniul femeii dotale, care este afectat, prin lege, pentru plata creanței sale în caz că debitoarea nu plătește. Intre achiziție și privilegiu este o corelație necesară. Legiuitorul a înțeles să privilegieze pe vânzător, copărtași sau antreprenor tocmai pe temeiul acestei îmbogățiri.

Și apoi ar fi injust, să admitem că femeia dotală poate să se îmbogățească în paguba altuia dobândind fără să plătească.¹⁾

Această doctrină a fost combătută cu argumente serioase și, credem, peremptorii, mai cu seamă de către *Alb. Wahl*, într-o serie de note publicate în *Sirey*. Bunurile dotale, scrie Wahl, sunt în afară de comerț chiar din momentul în care au devenit dotale. Ca atare ele nu pot fi grevate de privilegii; a admite că, în baza privilegiului prevăzut de art. 1737 c. civ. se poate scoate în vânzare averea dotală, înseamnă a acorda creditorilor

1) *Alb. Tissier*, notă S. 1907. I, 385 sub Cass. 31 juillet 1900, privil. vânz.; *Vigré*, *Revue Critique* 1896 XXVI pg. 493; *Colliard*, *Privileges* II nr. 500, *Aubry et Rau*, VIII § 538, 23 quater; Cass. req. 18 nov. 1895, S. 1897. I, 65; Cass. civ. 10 fev. 1903, S. 1905. I, 33; Cass. civ. 20 juin. 1911, D. 1912. I, 357; Cas. r. 1 nov. 1931 *Jurispr. Generală*, 1932 sp. 143; Trib. Ilfov Notariat, sent. 1150 din Dec. 1933, *Jurispr. Gen.* 1934, sp. 637.

Ultimele trei jurisprudențe sunt referitoare la onorarii de avocat. Vezi și nota *Al. Vălimărescu* în *Revue trimestrielle* d. dr. civil. 1935, pag. 992.

un drept pe care legea nu-l acordă, fiindcă acești creditori nu sunt decât creditori ordinari preferați și cu drept de urmare asupra unui bun determinat, dar nu dotal, căci bunul dotal este inezisabil și dreptul lor nu se poate exercita asupra acestui bun. ²⁾

Doctrina lui *Wahl*, mi se pare singura juridică și cu mult preferabilă din punct de vedere al consecințelor.

Pentru a învedera cât este de întemeiată această doctrină este util să examinăm, în treacăt, noțiunile de care ne servim.

Prin natura sa, privilegiul este calitatea unui drept; el nu acordă decât un drept de preferință și se grefează pe un drept de creanță sau pe un drept real. ³⁾

Când se prezintă ca un atribut al dreptului real, privilegiul acordă și un drept de urmare. În fond, însă, dreptul de urmare îl acordă dreptul real, pe care s'a grefat privilegiul, drept care, având toate caracterele ipotecii, constituie o ipotecă privilegiată: ⁴⁾ și fiindcă rezultă din lege este o ipotecă legală. ⁵⁾

Însă, privilegiul imobiliar nu grefează un bun decât prin convenția părților și numai din momentul acestei convenții. Ceea ce dă naștere acestui drept este convenția de vânzare, de partaj, etc. Este inexact, că, în ceea ce privește partajul, privilegiul este o consecință necesară. Dovadă peremptorie că opinia contrară este greșită rezultă din faptul că se poate renunța la el.

Dacă examinăm, acum, condițiunile pe care trebuie să le îndeplinească un bun pentru a fi ipotecat, legea ne arată că prima și cea mai importantă condiție este ca acel bun să fie în comerț (art. 1750 c. civ.) fiindcă a ipoteca înseamnă a ceda dreptul de alienare. Ceea ce înseamnă că nici chiar o ipotecă legală nu poate greva un bun inalienabil. ⁶⁾

Or, privilegiul imobiliar, după cum am arătat, este o ipotecă legală și, prin urmare, nici el nu poate greva un bun inalienabil.

În consecință, averea dotală, fiind inalienabilă, nu poate fi grevată de privilegiul imobiliar.

Femeea dotală nu se poate obliga, garantând cu averea sa dotală și convenția încheiată de ea este lipsită de efect executoriu asupra acestor bunuri. ⁷⁾

Opinia contrară crede că dreptul de privilegiu este o excepție la regula inalienabilității bunurilor dotale, ceea ce este o greșală. Dimpotrivă, opinia aceasta creiază o excepție peste acele prevăzute de art. 1253 c. civ., interpretând un text, strein cu totul regimului dotal.

Acest mod de a crea excepții este inadmisibil și condamnat. Interpretare înseamnă prezumție și mai cu seamă în materia excepțiilor prezumțiile nu sunt și nu trebuie să fie primite.

Eroarea acestei opinii este evidentă.

După dreptul comun toate bunurile debitorului garantează pe creditori (art. 1718—1719 c. civ.) Din aceste bunuri, cari garantează, în virtutea convenției, drepturile tuturilor creditorilor, legiuitorul a afectat o parte, spre garantarea unor creditori pe cari i-a socotit mai demni de interes. Iată privilegiul — afecția specială, pe care o invoacă mereu Tisser.

Or, bunurile dotale nu fac parte din categoria bunurilor, cari servesc de garanție creditorilor; sunt scoase din sfera dreptului comun.

Privilegiul a fost instituit înăuntrul dreptului comun iar nu asupra excepțiilor. Dacă legiuitorul ar fi înțeles să scoată de sub regimul de excepție bunurile dotale și să le afecteze pentru garantarea unor anumiți creditori ar fi spus-o și ar fi trebuit s'o spuie, fiindcă făcea o derogare dela o excepție, cum a făcut, de pildă în art. 409 pr. civ.

La regimul cu desăvârșire excepțional al inalienabilității, legiuitorul a prevăzut, în art. 1253 c. civ. câteva excepții în mod limitativ și strict. Pentru a menține strictețea acestor dispozițiuni și a evita eiudarea regimului de excepție, a obligat pe părți să se adreseze justiției, care va examina dacă motivul invocat este just, real și în limitele prevăzute de lege. Și jurisprudența a mers până la a refuza alienarea imobilului dotal pentru plata unor construcții noi, făcute pe acest imobil. ⁸⁾

Dacă, în acest caz, se refuză lărgirea puțin a unei excepții de ce, dincolo, în cellalt caz, se creiază o excepție nouă cu atâta ușurință? Consecința acestei excepții este cu mult mai gravă decât ar fi fost extinderea excepției din art. 1253 alin. 4 c. civ.

În ce privește argumentul invocat de opinia adversă, că ar fi injust ca femeia să se îmbogățească în paguba altora, răspunsul este simplu. Mai întâi nu este adevărat, după cum s'a susținut, că femeia dobândește dela copărtași.

Ea dobândește dela decujus. Cât privește pe ceilalți privilegiați, n'aveau decât să deschidă ochii, căci pentru aceasta sunt făcute legile, iar nu pentru proști sau cei de rea credință ca să fie eludate.

Soluția preconizată de această doctrină duce la distrugerea regimului dotal, orice s'ar spune, una din coloanele de susținere ale instituției familiei, căci se pune la îndemâna soților un mijloc sigur și eficient de a eluda legea. Cum spune, foarte bine, *Wahl* inalienabilitatea fiind o garanție contra soțului, se acordă acestuia un mijloc sigur și regulat, de a distruge inalienabilitatea dotală, atunci când soții nu sunt de convență. ⁹⁾

Dacă inalienabilitatea dotală se pare astăzi nu de ordine publică, ci contra ordinii publice și chiar contra interesului femeii ¹⁰⁾ (!) să fie abolită în mod direct și deschis printr-o lege, iar nu prin acest sistem de a eluda legea, zicând că se interpretează.

II

Acesta fiind stadiul jurisprudenței și doctrinei asupra acestei chestiuni, Trib. Ilfov, s. II a fost sesizat cu judecarea unei acțiuni în anulare a unei ordonanțe de adjudecare, prin care se vânduse o avere dotală pentru plata dobânzilor la sulțele de partaj. Iată speța:

X își constituise dotă prin contractul de căsătorie partea indiviză ce i se cuvenea din moștenirea tatălui său.

După câțiva ani dela căsătorie, această moștenire se împarte amiabil și X rămase datoare unuia din frații săi sulți, la care se stipulează o dobândă de 10% anual.

Neplătindu-se dobânzile câțiva ani, creditorul sulței cere scoaterea în vânzare, pentru plata dobânzilor a unei importante părți din averea dotală a lui X.

Pentru lei 14.500 dobânzi s'au scos în vânzare trei moșii, în valoare de 1.500.000 lei.

Simulația este evidentă și se confirmă cele ce spuneam mai sus.

După mai mulți ani, X, rămânând văduvă, cere să se

²⁾ *Alb. Wahl*, notă S. 1897. I. 65; S. 1905. I. 33; *L. Balleydier*, S. 1907. I. 340.

³⁾ *J. Bonnet*, Suplément, II pag. 478 nr. 225.

⁴⁾ *Planiol et Ripert*, Traité Elem. II nr. 2545, 2887; *M. Cantacuzino*, pg. 583—584.

⁵⁾ *Planiol et Ripert*, ibid. nr. 2811.

⁶⁾ *Planiol et Ripert* op. cit. nr. 2724.

⁷⁾ *Laurent*, XXIII pg. 492, nr. 499.

⁸⁾ Agen 29 mars 1892; *Fuzier-Herman*, Cod. civ. ann. sub art. 1558 nr. 60; *Laurent*, XXIII nr. 528; *Guillouard*, Traité du contr. du mariage IV nr. 2641; *Huc*, Comment. IX, nr. 478.

⁹⁾ *Alb. Wahl*, notă S. 1905. I. 33.

¹⁰⁾ *Laurent*, XXIII, pg. 488 nr. 494.

anuleze această vânzare și, printre alte motive, învoacă și motivul că datoria fiind constituită în timpul căsătoriei, averea dotală nu poate fi urmărită.

Tribunalul, prin sentința nr. 1373 din 18 Noiembrie 1933, a respins acțiunea și în ce privește acest motiv cu următorul considerent :

Considerând că este necontestat că d-na X, avea constituită dotă o parte indiviză din moșile cumpărate de C. R. (adjudecatarul); că făcând partaj voluntar cu fratele și sora sa a datorat sulte, cari conform art. 1741 c. civil, erau garantate cu privilegiu atât în privința capitalului cât și a procentelor și în aceasta s'a stipulat printr-o clauză expresă d'n contract.

Considerând că dacă procentele decurg prin neplata sulte, constatarea neplății determină numai momentul calculului și lichidării procentelor, al executării convenției; dreptul la procentele fiind inerent dreptului la sultă creat odată cu dreptul la sultă pentru menținerea egalității între copărtași, are același caracter de anterioritate ca și sultă, având aceeași geneză, indiviziunea, care este anterioară căsătoriei.

Că pe de altă parte creditorul are privilegiul și asupra procentelor recunoscute de lege și prin clauze exprese, cari atrag și exigibilitatea capitalului încât urmărirea s'a făcut conform legii și contractului părților pentru o datorie cu o cauză anterioară căsătoriei, ceea ce face și acest motiv nefondat.

Așa dar tribunalul afirmă că procentele stipulate la sultele unui partaj făcut în timpul căsătoriei au dată certă anterioară căsătoriei. Acesta este punctul central din argumentarea tribunalului, pe care acesta îl întărește cu argumentul că în virtutea privilegiului creditorul sulte are dreptul să se despăgubească din averea dotală, fără să se pronunțe dacă și în ipoteza care ar fi admis că datoria are dată posterioară căsătoriei, s'ar fi putut vinde averea dotală.

Tribunalul susține că sultele de partaj și dobânzile lor au dată anterioară căsătoriei fiindcă geneza sau cauza lor este indiviziunea. O fugitivă examinare a elementelor problemei va evidenția eroarea tribunalului.

În înțelesul comun, cuvântul cauză ar spune că un fenomen este sursa, originea altui fenomen care îl urmează sau că un fenomen este efectul altui fenomen care l-a precedat și care poartă numele de cauză. Acesta este și înțelesul pe care i l-a dat tribunalul.

În acest înțeles se poate spune că indiviziunea este cauza necesară a partajului, dar nu se poate susține că și formele partajului își au originea în indiviziune. Cauza modului cum se face partajul este numai și numai voința părților, dacă toți moștenitorii sunt prezenți și majori (art. 730 c. civ.)

Voința părților hotărăște cum se va face estimativul bunurilor, compunerea loturilor, etc. Deci geneza dreptului la sultă nu este indiviziunea, ci convenția de partaj. ¹¹⁾

Dacă dreptul la sulte se naște din convenția părților cu atât mai mult dreptul la dobânzi, care nu este inerent dreptului la sultă, cum spune tribunalul, fiindcă asupra acestui punct convenția părților decide.

Dar oare ne interesează cauza obligațiunii în soluționarea problemei acesteia? Evident că nu. Tribunalul a confundat cauza cu data certă, pe care o cere art. 1253 c. civ.

După părerea tribunalului ar trebui să spunem că o operă de artă, de pildă, datează nu de când a scris-o sau a publicat-o autorul, ci de când a intervenit evenimentul

care l-a impresionat. Aceasta încă nu s'a susținut după câte știu.

Data și cauza fiind două noțiuni distincte, cari nu intervin în mod necesar în același timp, urmează că ne este indiferentă cauza obligațiunii în raport cu art. 1253 alin. 3 c. civ.

L'application de la règle que les dettes contractées par la femme durant le mariage n'affectent ni les fonds ni les revenus des immeubles ou des meubles dotaux est en général indépendante de l'origine ou de la nature de la dette. 12)

Însă data obligațiunii la sultă și dobânzi cade incontestabil în căsătorii fiindcă sursa lor fiind partajul, acesta a fost făcut în timpul căsătoriei. ¹³⁾

S'a mai susținut că prin efectul declarativ al partajului tot ceea ce decurge din partaj capătă dată anterioară căsătoriei. Această susținere este evident eronată.

În adevăr, dacă ar fi așa, atunci privilegiul copărtașului ar trebui să aibă precădere asupra drepturilor și sarcinilor născute dintr'un raport cu proprietarul anterior și transcrise. Ceea ce nu are. Privilegiul copărtașului nu produce efect decât din momentul partajului și dacă a fost înscris.

Dacă ar fi așa atunci bunurile mobile sau imobile pe care le cedează un comoștenitor celuilalt, din propriul său patrimoniu, pentru a compensa inegalitatea loturilor ar fi dobândite cu efect retroactiv. Or se dobândesc din ziua partajului, fără efect retroactiv. Dobânzile, de asemenea ar trebui să curgă cu efect retroactiv, or curg din ziua partajului, etc.

Așa dar efectul declarativ al partajului n'are ce căuta în soluționarea acestei probleme. El nu are decât efectul de a face ca toate bunurile dobândite de copărtași din succesiune să fie considerate ca deținute direct dela defunct. Ficțiunea legii se oprește aici. Ea nu face ca și partajul să aibă dată certă din momentul indiviziunii.

Attendu que c'est à bon droit que la Cour d'appel a prononcé cette nullité, en déclarant que pour déterminer la dot de la créance des ayants cause de Ch. Mosson, il y avait lieu sans appliquer la règle de rétroactivité de l'art. 883 civ., de s'attacher à la seule dot qui soit certaine dans le terme de l'art. 1558 § 4 c. civ., c'est à dire l'adjudication de 1882.

Attendu en effet d'une part qu'aux termes de ce dernier texte le recouvrement des dettes de la femme dotale ne peut être poursuivi sur les biens dotaux que si elles procèdent d'un fait générateur d'obligation préexistant aux mariages; et qu'en exigeant la garantie de la date certaine, la loi a nécessairement exclu les obligations purement éventuelles. 14)

Iar dreptul la sultă și dobânzi nici măcar eventual nu este.

Iată dar că sentința tribunalului nu se menține nici pe considerentele arătate, după cum nu s'ar fi putut menține nici pe considerente trase din teoria ce am combătut.

Soluția obligațiunilor contractate de femeia dotală, trebuie să fie aceea pe care ne-o indică starea actuală a legislației, fiindcă ni se pare periculos să distrugem o instituție, care și-a făcut probele, prin subterfugii sau fie chiar și direct.

IOAN IANEGIC
Avocat

11) M. Cantacuzino, pg. 596 și 599; Balleydier, notă S. 1907. I. 340 sub Cass, 9 nov. 1903; Wahl, notă S. 1905. I. 33.

12) Aubry et Rau, vol. IV, ed. III § 538, pg. 313.

13) Aubry et Rau-Bartin, vol. VIII pg. 546 § 588.

14) Cass, 1 nov. 1903 S. 1907. I. 340.

R E C E N Z I I

RADU DIMIU. Pandectele Alfabetice, repertoriu decenal de jurisprudență, doctrină și legislație al Pandectelor Române 1922—1931. Editura Ig. Hertz, 1936.

După 10 ani de apariție, consultarea **Pandectelor Române** devenise foarte anevoioasă. Trebuia ca pentru orice chestiune să se cerceteze fiecare colecție anuală după tabla de materie, ceea ce pentru atâția ani cerea prea mult timp. Se simțea nevoia unei table alfabetice în care să se adune și să se sistematizeze materialul de drept publicat în **Pandectele Române** și unde să se poată găsi cu ușurință orice studiu juridic sau soluție judecătorească.

Această lacună a fost împlinită de d-l Radu Dimiu, judecător cu grad de șef de secție la Trib. Ilfov, care din inițiativa și îndemnul marelui animator C. Hamangiu, a dat la iveală **Pandectele Alfabetice**, repertoriu decenal de jurisprudență, doctrină și legislație pe anii 1922—1931.

Intocmită în felul marilor repertorii din străinătate, lucrarea d-lui Dimiu este prima de acest gen în știința noastră juridică. În ea instituțiile juridice sunt aranjate alfabetic cuprinzând fiecare în mod cronologic diversele interpretări ale instanțelor judecătorești române și străine, iar cuvintele cu interpretări jurisprudențiale, mai numeroase au un index alfabetic care arată repartizarea materiei.

Soluțiile instanțelor judecătorești sunt rezumate pe larg cu tot ce e în legătură cu principiul hotărâtor al soluției și în referire la speța judecată. Aceste rezumate pot folosi nu numai la cunoașterea spețelor ce interesează, ci și pentru a vedea evoluția jurisprudenței în interval de 10 ani de la apariția revistei.

La sfârșitul lucrării, un index alfabetic al întregii materii, ușor de deosebit prin culoarea paginilor, înlesnește și mai mult cercetarea vastului material.

Examinând lucrarea d-lui Dimiu îți dai seama din primul moment de competența desăvârșită a autorului în strângerea și sistematizarea unui material atât de vast și variat și de muncă încordată, urmată cu perseverență timp de 3 ani, care au dus la succesul lucrării.

Pandectele Alfabetice sunt de un real folos chiar și pentru cei cari n-au colecția **Pandectelor Române** dela apariție, fiindcă pentru toți ele sunt o călăuză prețioasă în cercetarea diverselor spețe și studii juridice. Le recomandăm cu căldură la toți câți se ocupă de dreptul românesc, iar autorului îi exprimăm elogii pentru că a știut să ducă la bun sfârșit o operă pe cât de grea, pe atât de utilă.

B. SCONDACESCU
Magistrat

INALTA CURTE ÎN CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE S. Unite
Audiența dela 25 Iunie 1936

Președinția d-lui D. VOLANSCHI Prim Președinte
Maria Laxer cu Elena Lt-col. Candiani
Decizia nr. 159 Dosar nr. 209/934

Cambie. Gir posterior scadenței. Dacă transmite portorului acțiunea cambială Art. 1130 și 1396 cod. civ. Art. 281 cod. com.

Girul posterior scadenței cambiei transmite portorului acțiunea cambială.

În adevăr, cesiunea cu care un asemenea gir echivalează nu modifică natura creanței care trece în patrimoniul cesionarului așa cum o posedă cedentul, art. 1396 c. civ. dispunând că cesiunea unei creanțe cuprinde și accesoriile, de pildă, cautiunea, privilegiul, ipoteca.

Girul tardiv, fiind netăgăduit că, în acest moment în posesiunea girantului există un titlu cambial prin girul echivalent cesiunii, el transmite acest titlu giratarului și odată cu el și acțiunea caracteristică ce ține de natura cambiei, ca o calitate intrinsecă și substanțială a ei.

Asupra chestiunii de a se ști dacă girul cambiei după scadență transmite sau nu portorului acțiunea cambială, chestiune trimisă în judecata Secțiunilor-Unite prin jurnalul nr. 5546 din 6 Noembrie 1934 al Inaltei Curți de Casație s. III-a, care a găsit că este cazul să se revină asupra deciziei nr. 1648 din 1929 dată de aceeași secțiune în complet de divergență și prin care s'a decis că nu se transmite acțiunea cambială giratarului tardiv.

Potrivit dispozițiilor art. 281 c. com. girul cambiei ajuns la scadență produce numai efectul unei cesiuni.

Această dispoziție de lege trebuie înțeleasă în sensul că giratarul tardiv nu poate prelinde girantului său să-i garanteze decât existența creanței la epoca girului și că debitorul cambiei poate opune giratarului toate excepțiile ce ar fi putut invoca în contra girantului.

Însă, în afară de aceste două caracteristici care îi deosebesc de girul anterior scadenței, — girul tardiv produce un efect identic cu cel dintâi și anume transmiterea titlului cambial.

Într'adevăr, cesiunea cu care un asemenea gir echivalează nu modifică natura creanței care trece în patrimoniul cesionarului, așa cum o posedă cedentul, art. 1396 c. civ. dispunând că cesiunea unei creanțe cuprinde și accesoriile precum cautiunea, privilegiul, ipoteca.

Această dăinuire a vechilor garanții și accesorii evidentiază că prin cesiune nu s'a operat o novatiune obiectivă, prin schimbarea creanței, novatiune care de altfel, potrivit art. 1130 c. civ., nici nu s'ar putea prezuma, voința de a o face trebuind să rezulte evident din act.

Revenind la girul tardiv, fiind netăgăduit că în acest moment în posesiunea girantului există un titlu cambial prin girul echivalent cesiunii el transmite acest titlu giratarului și odată cu dânsul și acțiunea caracteristică ce ține de natura cambiei, ca o calitate intrinsecă și substanțială a ei.

A decide că ceea ce se transmite giratarului printr'un gir tardiv nu este o cambie ci o creanță ordinară este a se atribui cesiunii un efect extinctiv asupra creanței existente în patrimoniul cedentului, concluziune pe care niciun text de lege din materia în discuțiune nu o autoriză.

Astfel fiind, urmează a se decide că girul posterior scadenței transmite portorului acțiunea cambială.

Intru cât Secțiunile Unite au avut să se pronunțe asupra acestei chestiuni de principiu, dosarul urmează a fi restituit Secțiunii a III-a pentru judecarea recursului declarat de Maria Laxer contra deciziei nr. 283 din 1932 a Curții de Apel București s. IV-a.

Pentru aceste motive Curtea constată că girul după scadență transmite portorului acțiunea cambială.

NOTA. — Deciziunea Inaltei Curți de Casație Secții Unite judicios motivată rezolvă importanta chestiune a efectului girului posterior scadenței, printr'o largă interpretare a articolului 281 c. comercial combinat cu art. 1396 și 1130 c. civ.

În adevăr potrivit dispozițiilor art. 281 c. com. a-brogat „girul cambiei ajuns la scadență producea nu-

mai efectul unei cesiuni". Cambia își pierde după scadență puterea de circulație, devenind din titlu de credit un simplu document necesar realizării plății.

Adoptând punctul de vedere al legiuitorului comercial jurisprudența noastră a considerat în mod constant până la această decizie pe giratarul posterior scadenței un simplu cesionar al unei creanțe chirografare și nu un beneficiar al unui titlu cambial, recunoscându-i numai dreptul la o acțiune civilă sau comercială după natura obligației sale.

Înalta Curte judecând în Secții-Unite a interpretat articolul 281 cod. comercial în sensul că girul posterior scadenței echivalează cu o cesiune: a) în ce privește dreptul debitorului de a opune posesorului cambiei astfel girată, excepțiile ce-ar fi putut invoca în contra posesorului în ziua scadenței; b) precum și în privința dreptului giratarului tardiv care nu poate pretinde girantului să-i garanteze decât existența creanței la epoca girului.

Totuși în afară de aceste două deosebiri girul tardiv produce ca și girul anterior scadenței *transmisivitatea titlului cambial*, deoarece cesiunea nu modifică natura creanței care potrivit art. 1396 c. civ. trece în patrimoniul cesionarului cu accesoriile sale. Această evidențiază că prin cesiune nu s'a operat o novatiune obiectivă prin schimbarea creanței. O astfel de novatiune potrivit art. 1130 c. civ. nu se poate prezuma, voința de a o face trebuind să rezulte evident din act.

Titlul cambial existent în posesiunea girantului este transmis giratarului, în momentul girului posterior scadenței, împreună și cu acțiunea specială decurgând din natura cambiei, ea fiind o calitate intrinsecă a ei.

Noua lege a cambiei consacră acest mod de a vedea al Înaltei Curți stabilind în art. 22 că girul posterior scadenței produce aceleași efecte ca un gir anterior.

Dar pe când codul comercial nu făcea nicio deosebire între girul posterior scadenței dar anterior protestului sau după trecerea termenului legal pentru protest, considerându-le pe amândouă simple cesiuni, noua lege a cambiei stabilește o distincție netă între aceste 2 giruri.

Pentru legiuitorul cambial protestul, iar nu scadența este actul care determină stingerea funcțiunii economice a cambiei, căci el deschide calea regresului cambial. De aceea efectele girului intervenit dela scadență până la data protestului sau înainte de termenul legal al facerii protestului sunt identice cu ale oricărui gir ordinar pe când girului posterior protestului sau termenului pentru facerea protestului, deși făcut în formă cambială, nu i se atribue de lege decât efectele unei cesiuni.

Posesorul cambiei prin gir după scadență exercită fără nicio restricție acțiunea executivă cambială, spre deosebire de posesorul prin gir după protest.

Sistemul adoptat de legea cambiei este preferabil, deoarece fără a contrazice principiile materiei cambiale nu împiedică circulația cambiei prin ajungere la scadență, ci prin protest, ceea ce din punct de vedere practic are o mare importanță. Deși e just că prin scadență viața propriu zisă a cambiei e stinsă, deoarece în acest moment naște dreptul posesorului la plată, totuși cambia nu se consideră în suferință, ea putând fi achitată de debitor până la protest.

De altfel sunt foarte rare cazurile când posesorul cambiei renunță la protest alegând acțiunea directă contra acceptantului.

Pentru aceste cazuri legiuitorul a înlocuit data pro-

testului în termenul până la care se putea face protestul, ca limită de timp, până când este îngăduit girul cu efectele girului regulat ¹⁾.

MIKY ANDRONESCU
Avocat la Banca Națională

ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE S. Unite

Audiența dela 17 Septembrie 1936

Președenția d-lui C. G. RĂTESCU, Președinte

Societatea Concordia cu Fiscul

Decizia nr. 178 Dosar nr. 170/935

Legea contribuțiunilor directe. Adeverințe pentru predarea de țitei eliberate de societățile petrolifere posesoare de conducte. Poprire în favoarea fiscului asupra lor, în baza art. 22 din legea de urmărire a veniturilor publice. Ilegalitate.

Art. 22 din legea pentru perceperea și urmărirea veniturilor publice din 1 August 1921 prevede că administrațiile publice și toți acei care datoresc orice sume unei persoane din chirii, salarii, lucrări și întreprinderi, datorii, rente, cupoane, jetoane, indemnizații de orice fel, au obligația de a pretinde creditorilor lor, carnetul de plata contribuțiunilor directe și în caz de nu se face dovada plății impozitului la curent, sunt în drept de a reține și depune sumele datorate până la justificarea plății.

Acest articol nu se poate aplica când este vorba de adeverințe prin care se constată primirea țiteiului predat de societățile petrolifere date prezentatorului, pentru a se aproviziona cu țiteiu, din unul din rezervoarele ce posedă, după alegere, și în schimbul taxelor de transport, asigurare și magazinaj, căci depășește intenția legiuitorului și paralizază activitatea contribuabililor.

S'a luat în cercetare cererea d-lui procuror general spre a se stabili o unitate de interpretare a legii.

S'a ascultat d-l procuror general C. Viforeanu, care a pus concluziuni în sensul inadmisibilității popririi în speță.

Curtea.

Asupra chestiunii de a se ști dacă pe baza art. 22 din legea pentru perceperea și urmărirea veniturilor publice din 1 August 1921, se pot înființa popriri, în favoarea fiscului, asupra cupoanelor de țiteiu (adeverințe de predarea unei cantități de țitei) eliberate de Societățile petrolifere, posesoare de conducte :

Considerând că art. 22 din sus menționata lege, prevede următoarele :

Administrațiile publice și toți acei cari datoresc orice sume unei persoane, din chirii, salarii, lucrări și întreprinderi, datorii, rente, cupoane, jetoane, indemnizații de orice fel, au obligațiunea a pretinde creditorilor lor carnetul de plata contribuțiunilor directe și în caz când nu li se va dovedi plata impozitului la curent, sunt în drept a reține și a depune sumele datorite până la justificarea plății. În caz contrariu, vor putea fi admăriți de plata sumelor plătite fără observarea acestei dispozițiuni.

Considerând deci, că cea dintâiu condițiune pentru aplicarea textului de mai sus, este ca debitorii perso-

nelor cu impozite restante către fisc, să datorească acestora sume de bani.

Având în vedere că în spetă ceea ce societățile petrolifere, posesoare de conducte, datoresc exploatatorilor cari le-au predat țițeiul spre transport, nu este o sumă de bani, aceste societăți neavând altă obligațiune, derivând din contractul intervenit în asemenea cazuri, decât pe aceea de a face să se execute transportul spre unul din rezervoarele sale;

Că societatea primind țițeiul spre transport eliberează exploatatorilor adeverințe cari sunt numai constatatoare a contractului intervenit între părți, printr'ânsele confirmându-se cantitatea de țițeiul primită, precum și obligațiunea societății de a o elibera dintr'unul din rezervoarele ce posedă, după alegerea prezentatorului adeverinței și în schimbul taxelor de transport, asigurare și magazinaj;

Că, aceste adeverințe sunt destinate a fi din primul moment la dispozițiunea predătorului sau persoanei indicate de dânsul, ele eliberându-se odată cu perfectarea contractului;

Că, a decide că societatea poate fi obligată ca după emiterea cuponului de țițeiul, să nu-l elibereze persoanei în drept, ci să-l rețină spre a-l înainta Administrației financiare, care urmează să-l negocieze pe piață pentru recuperarea impozitului, este a se admite că, în interesul fiscului, se poate împiedica executarea transportului, operațiune ce face parte din activitatea însăși a societății;

Că, deosebirea între cazul când debitorii persoanelor cu impozite restante, datoresc sume de bani și cazul când ei sunt debitorii unei obligațiuni de natura celei examinate, este evidentă, întru cât în primul caz, în diferent față de cine se face plata, contractul tot se execută, pe când în cel de al doilea caz, prin schimbarea arbitrară și unilaterală, din partea societății, a creditorului obligațiunii, executarea însăși a contractului este împiedicată;

Că, producerea unor asemenea consecințe nu a putut fi de sigur în intențiunea legiuitorului fiscal, care nu are niciun interes să paralizeze activitatea contribuabililor;

Că, față de cele de mai sus, urmează a se constata că poprirea legală înființată de art. 22 din legea pentru perceperea și urmărirea veniturilor publice din 1 August 1921, nu-și găsește nicio aplicațiune în cauză;

Pentru aceste motive, Curtea constată că nu se pot popri cupoanele de țițeiul eliberate de Soc. Concordia.

rile produse de lucru și folosința prețului neplătit, care se cuvine vânzătorului.

Această regulă fiind generală își are aplicațiunea și în materie de expropriere pentru utilitate publică, autoritatea expropriantă având aceleași obligațiuni în ceea ce privește plata prețului de expropriere, ca orice cumpărător, art. 64 din legea de expropriere trimețând formal la regulile stabilite de codul civil.

S'au ascultat recurențele prin d. avocat Iosifescu și intimatul asistat de d. avocat Vasilescu-Duca.

Curtea.

Asupra recursului făcut de Primăria Municipiului București și Primăria Sectorului III Albastru în contra deciziunii Curții de Apel București S. III-a nr. 503/935:

Văzând motivul de casare :

Violarea art. 64 din legea de expropriere și art. 1088 c. civ. cu exces de putere.

D-1 Const. N. Bărbătescu-Pășcani fiind expropriat de imobilul său din Calea Văcărești nr. 267—269, i s'a fixat indemnizațiunea în mod definitiv la suma de lei 3.783.694. D-sa a intentat acțiune solicitând ca primăria să-i plătească dobânda legală la suma de mai sus dela data de 28 Septembrie 1931, acțiune rezolvată prin deciziunea Curții de Apel atacată cu recurs prin care primăria e obligată a plăti la suma indemnizațiunei procentul legal dela 19 Ianuarie 1932, data luării în posesiune a imobilului.

Înainte Curții de Apel am susținut că în spetă se aplică dispozițiunile art. 64 din legea de expropriere și art. 1088 c. civ., după care dobânda nu e debită decât din ziua cererii în judecată adică dela 15 Februarie 1935, iar nu dela data punerii în posesiune a imobilului expropriat. În adevăr textele referitoare la materie sunt categorice; art. 64 din legea de expropriere pune principiul dobânzii la suma indemnizațiunei fixate de justiție această dobândă urmând a se regula conform dispozițiunilor art. 1088 c. civ. care prevede categoric că ea nu e datorită decât din ziua cererii în justiție.

Față cu aceste texte precise Onor. Curte de Apel nu era în drept să acorde acest procent legal decât din ziua de 15 Februarie 1935 data cererii în justiție, indiferent de epoca predării imobilului.

Având în vedere deciziunea atacată cu recurs din care rezultă că în anul 1931 Primăria Sec. III Albastru a expropriat pentru deschiderea unei străzi o parte din imobilul proprietatea intimatului C. N. Bărbătescu-Pășcani din Calea Văcărești nr. 267—269 fixându-se prețul de 3.683.694;

La 28 Septembrie 1931 primăria este pusă în întârziere, iar la 19 Ianuarie 1932 i se predă imobilul în posesiune;

La 15 Februarie 1935 intimatul care primise în ziua de 9 Februarie 1934 numai 50.000 lei din prețul de expropriere, a chemat în judecată pe recurențe cerând să-i plătească: 1.500.000 lei daune reprezentând lipsa de folosință a imobilului pe 3 ani; procente legale la suma datorată ca preț de expropriere cu începere dela 28 Septembrie 1931 data punerii în întârziere și în fine, câte 500.000 lei pe an daune cominatorii până la achitarea sumelor datorate.

Tribunalul Ilfov S. I-a, prin sentința nr. 1181/1935, a admis în parte acțiunea obligând pe recurențe ca la suma de 3.635.694 lei să plătească procente legale dela 15 Februarie 1935, data intentării acțiunei, 720.000 lei daune și 20.000 lei cheltuieli de judecată.

În contra acestei sentințe ambele părți declarând apel,

INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE S. I-a

Audiența dela 6 Mai 1936

Preșidenția d-lui AL. IUCA, președinte

Primăria Municipiului București și a. cu C. N. Bărbătescu

Decizia nr. 580 Dosar nr. 350/936

Expropriere pentru cauză de utilitate publică. Preț. Neachitarea lui integrală. Dobânzi. Curg dela predarea imobilului. Art. 1363 alin. 2 cod. civil. Art. 64 din legea de expropriere pentru cauză de utilitate publică.

Potrivit art. 1363 alin. 2 c. civ. cumpărătorul datorește dobânda prețului vânzării până la p. tirea capitalului, dacă lucrul vândut și predat produce fructe sau alte venituri. În asemenea cazuri, dobânzile curg din ziua în care cumpărătorul are dreptul la fructe sau venituri, adică din momentul în care i s'a predat lucrul, fiindcă legiuitorul pe considerațiuni de echitate n'a voit să atribue cumpărătorului pe lângă fructele sau venitu-

Curtea de București prin deciziunea atacată cu recurs a admis în parte aceste apeluri obligând pe recurente să plătească intimatului numai procente legale la suma de 3.635.694 lei datorată ca preț al exproprierii, însă începând dela 19 Ianuarie 1932 și până la achitare, iar pentru a da această soluțiune Curtea, după ce se referă la dispozițiunile art. 20 alin. II din legea de expropriere, potrivit căreia hotărârea de expropriere lipsește pe proprietar de dreptul de proprietate asupra fondului, lăsându-i numai posesiunea până la plata indemnității, constată că deși predarea imobilului s'a făcut la 19 Ianuarie 1932, totuși primăria nu a plătit din totalul de 3.635.694 lei decât 50.000 lei.

Că în asemenea caz — zice Curtea — intimatul, conform art. 1088 c. civ. are dreptul la dobânzi legale care trebuiesc acordate nu dela punerea în întârziere, cum pretinde intimatul, ci dela data de când acesta a fost lipsit de folosința imobilului, adică dela 19 Ianuarie 1932; că apoi, în ce privește daunele ca echivalent al lipsei de folosință, precum și daunele cominatorii, Curtea le respinge motivând că intimatul nu are dreptul decât la dobânzi legale, fiind vorba de o obligațiune având ca obiect o sumă de bani;

Având în vedere că prin motivul de casare se impută Curții că ar fi violat art. 64 din legea de expropriere și art. 1088 c. civ. și ar fi comis și un exces de putere prin aceea că a acordat intimatului procente legale dela data predării imobilului în loc să-i acorde dela data cererii în justiție;

Considerând că, potrivit art. 1363 alin. 2 c. civ., cumpărătorul datorește dobândă prețului vânzării până la plățirea capitalului, dacă lucrul vândut și predat produce fructe sau alte venituri;

Considerând că în asemenea cazuri dobânzile curg din ziua în care cumpărătorul are dreptul la fructe sau venituri, adică din momentul în care i s'a predat lucrul, fiindcă legiuitorul, pentru considerațiuni de echitate, n'a voit să atribuie cumpărătorului pe lângă fructele sau veniturile produse de lucru și folosința prețului neplătit care se cuvine vânzătorului;

Considerând că această regulă fiind generală, își are aplicațiunea și în materie de expropriere pentru utilitate publică, autoritatea expropriantă având aceeași obligațiune, în ceea ce privește plata prețului de expropriere, ca orice cumpărător;

Considerând că legea de expropriere pentru utilitate publică nu numai că nu cuprinde nicio dispozițiune care să prevadă un alt moment pentru curgerea dobânzilor legale la prețul de expropriere datorat, în ipoteza în care a avut loc predarea imobilului, ci dimpotrivă prin art. 64 trimite formal la regulile stabilite de codul civil care, după cum s'a arătat mai sus, sunt cele prevăzute de art. 1363 din menționatul cod;

Considerând că instanța de apel a constatat în speță că intimatul a avut folosința imobilului expropriat până la 19 Ianuarie 1932 când l'a predat primăriei și că aceasta nu a plătit din prețul de expropriere datorat, în sumă de 3.635.694 lei, decât 50.000 lei;

Că față de această constatare necriticată prin recurs și de principiile sus expuse Curtea cu drept cuvânt a decis că intimatul are dreptul la dobânzi legale, la prețul de expropriere datorat de primărie, dela data predării imobilului;

Că, deci, Curtea nu a violat textele invocate prin recurs și nu a comis vreun exces de putere, așa că motivul de casare nefiind întemeiat, recursul urmează a se respinge;

Pentru aceste motive, Curtea, respinge recursul etc.

INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE S. II-a

Audiența dela 16 Mai 1933

Președinția d-lui SEVER TIPEL, Consilier

Elena Locotenent-Colonel Stănescu ș. a. prin av. Istrate Mișescu cu Banca Dâmboviței și Dumitru Mocanu prin av. Bentoiu și Elefteriu.

Decizia nr. 748

Testament. Legat. Interpretare. Atributul suveran al instanțelor de fond. Vânzare valabilă. Ipotecă. Lipsă de interes legitim de a mai discuta valabilitatea ipotecii.

Interpretarea unui testament, ca în genere a oricărui act juridic, pentru a se stabili dacă intențiunea testatorului a fost aceea de a lăsa un legat în uzufruct sau în plină proprietate, este de atributul suveran al judecătorilor de fond și această interpretare cade sub controlul Inaltei Curți numai în cazul în care se denaturează însuși înțelesul clar și vădit neîndoelnic al cuprinsului testamentului, adică se substituie voinței testatorului altă voință decât aceea exprimată de el prin act.

Din moment ce o vânzare a rămas bună și valabilă în urma interpretării pe care Curtea de fond a dat-o testamentului, urmează că în asemenea împrejurări cu drept cuvânt s'a decis că recurenții nu mai au interesul legitim și nici calitatea de a discuta validitatea actului de ipotecă, asupra imobilului în litigiu.

Curtea.

Asupra recursului făcut de Elena Locot, Colonel Stănescu, Locot. Colonel Stănescu și alții contra deciziunei Curții de Apel București s. III, nr. 231 din 1932:

Având în vedere deciziunea atacată cu recurs din care rezultă că recurenții au chemat în judecată pe intimatul Gh. Mocănescu pentru a fi obligat să le lase în absolută proprietate și posesiune un imobil situat în Târgoviște, Bulevardul Carol nr. 3 cerând totodată și anularea actului de vindere-cumpărare a acestui imobil, autentificat de Tribunalul Dâmbovița sub nr. 1194 din 1919, intervenit între numitul intimat și defuncta Zoița Anghelescu, iar ca consecință să se declare nul și de nul efect și actul de ipotecă autentificat de același tribunal la nr. 1691 din 1929, intervenit între cumpărătorul Mocănescu și intimata Banca Dâmbovița, pentru garantarea unui cont curent din partea celui dintâu până la concurența sumei de lei 3.000.000;

Că în sprijinul acestei acțiuni recurenții au susținut că imobilul revendicat face parte din succesiunea rămasă pe urma defunctului Stelian Anghelescu Ropotan și Zoița Anghelescu, decedată și ea — fostă soție a defunctului Stelian Anghelescu — nu a avut dreptul să vândă intimatului Mocănescu acest imobil, deoarece prin testament mislic defunctul nu-i lăsase decât uzufructul aceluia imobil;

Actiunea a fost admisă de tribunal dar Curtea de fond a respins-o prin decizia atacată.

În apel ca și la prima instanță intimații au opus acțiunei recurenților: 1) că nu se poate atribui legatului făcut Zoiței Anghelescu alt caracter decât acel al unui legat de plină proprietate, iar nu de uzufruct; 2) că în orice caz, pările au lichidat dificultățile cu privire la interpretarea testamentului prin transacțiunea autentificată la nr. 1149 din 14 Iulie 1920; 3) că recurentul Locot. Colonel Stănescu nu putea să reven-

dice întreg imobilul neavând calitatea de a reprezenta pe ceilalți recurenți; 4) în fine, dacă se decide că acțiunea în revendicare este întemeiată, validitatea ipotecei cuprinse în contractul dintre Banca Dâmbovița și Mocănescu nu mai poate fi discutată;

Curtea găsimd întemeiate toate aceste motive a respins acțiunea și pentru a ajunge la această soluțiune motivează — interpretând clauza din testamentul mistic cu data de 6 Octombrie 1918, privitor la legatul lăsat de către defunctul Stelian Anghelescu Ropotan, soției sale — că testatorul începe cu cuvintele: „dau și leg prea iubitei mele soții Zoița Stelian Anghelescu, casele din Bulevardul Carol I nr. 3” și sfârșește cu cuvintele: „care va stăpâni tot timpul cât va trăi soția mea fără să fie supărată de cineva”; că atât cuvintele „dau și leg” sunt întrebuințate stereotip la cele 11 legate pe care le conține testamentul cât și cuvintele finale „care va stăpâni” etc. sunt repetate aproape la majoritatea legatelor; că testatorul anunța precis în prima frază că înțelege să dispună de întreaga lui avere; că în cuprinsul legatului lăsat soției sale ca și în celelalte legate nu se întâlnește cuvântul „ uzufruct”; că din contextul testamentului rezultă preocuparea testatorului de a stabili o ierarhie a afecțiunilor și că fraza din care recurenții vor să tragă concluzia caracterului de uzufruct este cea cu care se termină tocmai legate determinate de cele mai apropiate și mai firești afecțiuni; că testatorul nu era un om cu pregătire intelectuală care să-i permită cunoașterea acceptațiunii precise a termenilor de drept; că, în sfârșit, testatorul deși își manifesta intenția evidentă de a dispune de întreaga lui avere nu arată modul cum înțelege să se împartă nuda proprietate a acelor bunuri privitor la care legatele cuprind fraza din care recurenții trag concluziile unui simplu uzufruct; că, în consecință, din toate acestea constatări Curtea își formează convingerea că ceea ce este esențial în redactarea legatului sunt cuvintele: „dau și leg” nelipsite în toate cele 11 legate, cuvinte cari în mentalitatea și intenția testatorului înseamnă proprietate deplină, cuvintele finale neputând însemna decât dorința lui ca legatarii să nu fie supărați în exercitiul dreptului de proprietate.

Examinând cel de al doilea motiv, Curtea arată că independent de sensul exact al voinței testatorului care rezultă din textul testamentului, între recurenți și Elena Conescu personal și ca moștenitoare a mamei sale Zoița St. Anghelescu, a intervenit transacțiunea din 14 Iulie 1930 și date fiind conținutul, împrejurările și scopul pentru care a fost încheiată această transacțiune are în primul rând caracterul unei convențiuni interpretative care exclude posibilitatea unui nou litigiu având de obiect interpretarea aceluiași legat;

În fine, Curtea argumentează pentru ce găsește întemeiat și motivul relativ la lipsa de calitate a recurentului Locot. Colonel Stănescu de a intenta acțiunea în revendicarea imobilului și în numele celorlalți recurenți și respingând acțiunea recurenților contra intimatului Mocănescu ca neîntemeiată conchide că pe cale de consecință este nefondată și cererea privitoare la anularea actului de ipotecă;

Având în vedere că prin motivul I de casare se susține că expresiunea din clauza testamentară că Zoița St. Anghelescu „va stăpâni cât va trăi”, nu are alt înțeles decât aceluia de uzufruct și Curtea de Apel ju-

decând astfel a comis un exces de putere denaturând înțelesul clar și vădit neîndoielnic al testamentului mistic din 6 Octombrie 1918 al defunctului Stelian Anghelescu Ropotan, în ce privește legatul lăsat soției sale;

Considerând că interpretarea unui testament — ca în genere a oricărui act juridic — pentru a se stabili dacă intențiunea testatorului a fost aceea de a lăsa un legat în uzufruct sau în plină proprietate este de atributul suveran al judecătorilor de fond și această interpretare cade sub controlul Inaltei Curți numai în cazul în care se denaturează însuși înțelesul clar și vădit neîndoielnic al cuprinsului testamentului, adică se substituie voinței testatorului altă voință decât aceea exprimată de el prin act;

Considerând că, după cum s'a arătat, Curtea analizând testamentul mistic din 6 Octombrie 1918 al defunctului Stelian Anghelescu Ropotan, constată că aceasta menționează că înțelege să dispună de întreaga lui avere; că pentru toate legatele întrebuințează cuvintele: „dau și leg” aceleași ca și pentru caselt lăsat soției sale, precizând că aceasta le va stăpâni tot timpul cât va trăi fără să fie supărată de cineva; că nici în contextul testamentului nu se vorbește de uzufruct și ținând seamă de pregătirea intelectuală a testatorului și de stilul testamentului Curtea stabilește că testatorul nu avea noțiunea precisă a termenilor juridici și că în mentalitatea sa cuvintele „dau și leg” cari sunt esențiale nu au putut să aibă altă semnificație decât aceea de a lăsa legatele în plină proprietate;

Considerând că deși este exact că expresiunea „le va stăpâni cât va trăi” singură ar putea să imprime legatului și caracterul de uzufruct, totuși nu e mai puțin adevărat că celelalte cuvinte întrebuințate de testator și analizate de Curte precum și înțelesul pe care ea l-a desprins din ansamblul clauzelor testamentului, fac posibilă și deducțiunea că testatorul a voit să lase legatul soției sale, în plină proprietate;

Că dar, nefiind vorba de o clauză precisă și categorică care în mod absolut să conducă la concluziunea unică și necesară a existenței unui legat de uzufruct, ci dimpotrivă conținutul integral al testamentului permițând a se trage și concluzia existenței unui legat de plină proprietate, deci testamentul în discuțiune fiind susceptibil de interpretare, urmează că în atare situație constatarea Curții că defunctul Stelian Anghelescu Ropotan, a testat soției sale casele din litigiu în plină proprietate nu s'a făcut cu denaturarea vreuneia din clauzele clare și neîndoelnice ale testamentului, ci e rezultatul exercitărei dreptului suveran de interpretare pe care îl au instanțele de fond și care scapă astfel controlului Inaltei Curți;

Că așa fiind, motivul I de casare este neîntemeiat.

Văzând motivul V de casare:

Considerând că anularea actului de ipotecă s'a cerut ca consecință a anulării actului de vânzare intervenit între Mocănescu și Zoița St. Anghelescu;

Că din moment ce această vânzare a rămas bună și valabilă în urma interpretării pe care Curtea de fond a dat-o testamentului defunctului Stelian Anghelescu Ropotan și care prin respingerea motivului I de casare menține și justifică soluțiunea, urmează că, în asemenea împrejurări, cu drept cuvânt s'a decis că recurenții nu mai au interesul legitim și nici calitatea de a discuta validitatea actului de ipotecă înche-

iat de Banca Dâmbovița cu intimatul Mocănescu, ei neavând niciun drept asupra imobilului în litigiu;

Că dar și motivul V de casare este neîntemeiat și întru cât soluțiunea se menține pe constatarea dedusă din interpretarea testamentului, că testatorul a lăsat soției sale casele în plină proprietate, devine inutil a mai examina motivele II, III și IV de casare, deoarece se referă la apărarea subsidiară a intimaților, admisă de Curte, deci bazată pe transacțiunea încheiată în 1920 și pe lipsa de calitate a recurentului Locot. Colonel Stănescu de a reprezenta pe ceilalți recurenți în acțiunea de revendicare.

Că în consecință, recursul cată să fie respins.

Pentru aceste motive, Curtea respinge recursul.

NOTA. — Voința clară a testatorului exprimată într'un testament dacă nu contravine unei dispozițiuni imperative sau prohibitive, unei dispozițiuni concernând ordinea publică sau bunele moravuri, se impune cu o valoare obligatorie pentru judecător și trebuie aplicată așa cum a fost exprimată fără posibilitate de interpretare.

Este breptul *de cuius*-ului libertatea sa de a-și reglementa cum vrea ultima sa voință, de a-și dicta și explica cum crede, actul său; este expresiunea principiului fundamental din dreptul nostru public și privat: autonomia de voință care-și găsește aplicațiunea și în materie testamentară.

Judecătorul este obligat de a nu nesocoti această voință. *Dicat testator erit lex*, ziceau jurisconsultii romani. În niciun act juridic voința nu este mai strânsă de act ca în materie testamentară. Este voința unică și ultimă a testatorului. Nimeni nu poate să-i facă alt testament. Interpretul trebuie să caute voința testatorului în conținutul testamentului, dispozițiunile pe care le cuprinde trebuiesc cercetate în elementele acestui conținut și tot ce e în afară de acest conținut rămâne indiferent din punct de vedere al validității actului. Frontierele sunt limitate, interpretarea judecătorului este limitată, el trebuie să se oprească la aceste frontiere precise, indicate de voința testatorului și n'are drept, chiar sub pretext de moralitate să depășească această limită și să facă în acest mod alt testament.

Toate elementele extrinseci actului testamentar sunt sever îndepărtate, fie pentru a adăuga actului o voință distinctă, fie pentru a suprima din aceea exprimată sau a-i aduce o schimbare (*François Geny, Méthode d'interprétation et sources en droit privé positif*, T. I, p. 297).

Chiar în privința unei clauze obscure, îndoelnice, asupra căreia are loc interpretarea, judecătorul trebuie să se refere la ceea ce a voit testatorul. Această voință trebuie să rezulte din studiul și apropierea diferitelor clauze testamentare.

Aceasta însă nu însemnează că orice sursă de informațiune exterioară actului trebuie să fie respinsă. Judecătorul este autorizat să recurgă la aceste circumstanțe streine actului testamentar „qu'autant que ces faits extrinseques se rattachent au testament et a la condition qu'on fasse ressortir du testament lui-même la complète certitude de la rectification” (*Henri Capitant, Les travaux préparatoires et l'interprétation des lois*, din Recueil d'Etudes sur les sources du Droit en l'honneur de François Geny, t. II, p. 211; Cass. civ. 13 Mars, 1883, Sirey 83. 1. 317; Cas. Req. 9 juillet 1885, S. 88. 1. 479).

Există chiar o pronunțată tendință din partea judecătorilor de fond, autorizată de liberalismul Curții de Casație franceze, de a se remedia defectele tehnice în redactarea unui testament, să-l refacă cum l'ar fi refăcut însuși autorul său, astfel ca voința *de cuius*-ului să aibă eficacitate.

Dar, dacă interpretarea voinței defunctului exprimată în clauzele unui testament aparține unic judecătorilor de fapt, puterea lor nu merge până acolo încât să li se permită de a reface testamentul, formulă *care* și-a găsit locul recent într-o decizie a Casei de Casație franceze, din 1 August 1927, (*Gaz. Pal.* 1927. 2. 627). Această imposibilitate pentru judecător „de refaire le testament” în contra a ceea ce a voit testatorul, a fost proclamată deja (Req. 5 juin 1893, D. 96. I. p. 455; Paris, 26 mars 1902, D. 1902. 2. 157).

Când data unui testament olograf este lipsită de unul sau mai multe elemente necesare pentru a o constitui, judecătorii pot să o completeze cu ajutorul mențiunilor intrinseci testamentului, dacă ei recunosc că aceste mențiuni le permit să o restabilească cu certitudine, făcând astfel să apară într-o formă precisă, ziua, luna și anul la care testatorul și-a scris opera sa testamentară. Și în această privință aprecierea lor este suverană (Cass. Req. 4 juin 1934, S. 34. I. 253) fiindcă este de principiu că judecătorii trebuie să interpreteze testamentul cu ajutorul enunțărilor zisului testament și acelorși cu ajutorul circumstanțelor extrinseci (Aix, 1 juin 1898; Cass. Req. 31 janv. 1900).

Data unui testament trebuie să rezulte din testament, astfel că proba falsității sale nu poate să fie făcută decât cu ajutorul testamentului (Req. 15 Fevrier 1909, D. P. 1911. I. 189; S. 1912. I. 77).

Tendința liberală antiformalistă a jurisprudenței franceze în materie testamentară este pronunțată. Se dă precădere intențiunii asupra formei.

Se aplică principiul modern al actelor consensuale abandonându-se formalismul exigent.

Un testament scris prin intervențiunea unei mâini streine, sau cu ajutorul unui procedeu mecanic, este declarat valabil de tribunale, dacă se poate preciza voința omului, chiar dacă această voință nu s'a manifestat în formele rituale (*Louis Josserand, Liberalisme et verbalisme*, D. H. 1933. ch. p. 65).

Interpretul suplează înexperiența indivizilor în materie de acte private, completează voința lor prezumată, adică interpretează actele după sensul cel mai conform scopului. Individul se gândește prea puțin la forme când încheie o operațiune juridică sau când își manifestă voința sa.

Și în materie de legate se observă aceeași preocupare de a respecta voința testatorului, de a se interpreta o clauză îndoelnică susceptibilă de două sensuri, în acel sens ca să producă un anumit efect decât în sensul că n'ar putea produce niciunul.

Sunt nenumărate jurisprudențe în care se observă această tendință de cercetare a voinței testatorului în materie de legat (Dijon, 1-er avril 1930, D. 1931. 2. 152; Req. 21 Mai 1930, D. 1932. 1. 3; Civ. 15 juillet 1930, *Sem. juridique* 1930. p. 1058; Req. 23 Fevrier 1931, D. H. 1931. 179; Rouen 16 juillet 1931, *Sem. Juridique* 1932. 205; Seime 14 juin 1932, D. H. 1932. 454; Aix 15 juin 1932, *Sem. Juridique* 1932. 822).

În aceste deciziuni se dau o serie de exemple însemnate de puterea judecătorilor de fapt de a interpreta dispozițiunile unui testament fără a le denatura. Tribunalele și curțile de apel, grație liberalismului

Curții de Casație Franceze, statuează cu ușurință, din punct de vedere al calificării și al întindesrii unui legat.

În adevăr, Curtea din Dijon, la 1 Aprilie 1930, prezicează că legatul „d'un corps de bâtiment” cuprinde cu titlu accesoriu, mai cu seamă în localitățile mai mici, grădina și livada din împrejur, mai cu seamă când în grădină și livadă se găsește trecerea care face accesul la un put, anexat sigur de casă.

Curtea din Aix, prin decizia din 15 iunie 1932, fiindu-i supusă o altă speță și anume legatul „titlurilor la purtător” existente în casa defunctului, pot să fie considerate că cuprind și titlurile în depozitul dela o bancă, când recipisele au fost găsite la domiciliul testatorului, dacă rezultă din circumstanțe că astfel a fost găsite la domiciliul testatorului, dacă rezultă din circumstanțe că astfel a fost intențiunea dispozantului. Deși în principiu recipisele titlurilor depuse într-o bancă nu pot să echivaleze cu titlurile înseși, totuși soluția diferă când este vorba de interpretarea unei dispozițiuni testamentare, întemeiată pe intențiunea testatorului.

Attendue — zice Curtea de Liège la 8 Nov. 1932 (S. 1932. IV. 6) — que le fait de testateur, Nicolas Deharang, ouvrier n'ayant qu'une instruction toute relative et sans connaissances juridique, d'écrire dans son testament qu'il negue „tout son meuble” ne signifie pas qu'il a voulu limiter sa libéralité aux seuls meubles meublant mais manifeste clairement sa volonté de disposer de la façon la plus étendue et la plus complète de tout ce qu'il laisserait comme meubles a son décès.

Deci ignoranța juridică a testatorului, in experiența de a se exprima, chiar asupra lucrurilor celor mai cunoscute, sunt îndreptate de judecător, întru cât aceste împrejurări nu echivalează cu o absență de voință, cu o dispoziție care nu există, cu o lacună care nu poate fi completată.

Calificarea legatului, întinderea lui, aparține deci aprecierii suverane a instanțelor de fond, fără însă ca sub pretextul interpretării, să se schimbe vointa părții, să se denatureze termenii clari ai actului (Cass. 7 Mai 1928, S. 1928. I. 264, 31 Dec. 1928, S. 1929. I. 108; Cass. Req. 22 Dec. 1926, S. 1927. I. 144; Cass. civ. 1-er aout 1927, S. 1927. I. 373).

Alte instanțe fondându-se pe contextul testamentului, pe circumstanțele cauzei, au interpretat vointa testatorului ținând seamă de profundele sentimente de afecțiune și grațitudine care legau pe testator de legatar și pe toate faptele și circumstanțele cauzei, care coroborează interpretarea dată testamentului (*Démolombe*, Des. don. et testaments, T. II, nr. 75; *Baudry-Lacantinerie et Colin*, Des Donations et test. 3-e éd. T. 2, nr. 1842; Metz, 6 avril 1870, S. 1870. 2. 285).

În adevăr, se pronunță Casația, la 18 Octombrie 1933 (S. 1933. I. 388), când o legatară instituită prin testament „legatară a uzufructului în cazul când ea ar deceda fără copil și în plină proprietate în caz de existență a unui copil „a murit lăsând o copilă adoptivă, nu este greșită hotărîrea care a refuzat acestei fiice dreptul de a dobândi bunurile legate, pe motiv că testatorul subordonase achizițiunea acestor bunuri în plină proprietate cu condiția ca legatară să lase copii legitimi și în acest mod ar fi denaturat testamentul care prin cuvintele „fără copil” întrebuintează o expresiune clară și precisă vizând copii adoptivi ca și

copii legitimi. Cuvântul „copil” fiind susceptibil de două sensuri și aplicându-se în limbaj obișnuit ca și în limbaj juridic, când copilului legitim, natural și adoptiv, când unic copiilor legitimi, aparține judecătorilor de fond, de a interpreta și aprecierea lor justificată în cauză pe motive trase atât din enunțările testamentului, cât și din circumstanțele extrinseci, este suverană și scapă controlului Curții de Casație. Jurisprudența franceză este constantă că aparține judecătorilor de fond de a interpreta suveran dispozițiunile testamentare după apropierea clauzelor și intențiunea părților (Cass. Req. 31 Dec. 1928, S. 1929. I. 208; 23 Fevr. 1931, S. 1931. I. 165; 18 Oct. 1933, S. 1933. I. 388; Cass. civ. 1-er aout 1927, S. 1927. I. 373).

FRATEA DÂRLEA

Judecător de ședință Tribunalul Târnava-Mică

INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE S. III a

Audiența dela 1 Mai 1936

Președenția d lui D. G. LUPU președinte

Soc. Watson & Jouell cu Casa Centrală a Asigurărilor Soc.
Decizia nr. 794 Dosar nr 1711/1934

Asigurări sociale. Muncitori în porturi. Au caracter de „salariați”. Patronii lor obligați a suporta în parte egală cu dânsii cotizația de 6% și contribuția suplimentară de 1,20%. Art. 42 și 48 din legea unificării asigurărilor sociale din 8 Aprilie 1933. Art. 1 și 3 din legea organizării muncii în porturi din 21 Iulie 1931 și art. 3 și 24 din regulamentul ei.

Muncitorii din porturi găsindu-se legați printr'un raport strâns de dependență față de patronii lor, deoarece ei concură efectiv la desfășurarea activității ce formează obiectul și rațiunea însăși a existenței întreprinderii și de pe urma cărei muncii aceasta trage un profit în comerțul exercitat, concluzia juridică ce se desprinde este că lucrătorii din porturi trebuiesc considerați ca muncitori angajați „salariați” ai acestor întreprinderi, iar nu ca „lucrători independenți” și în consecință patronii sunt ținuti, conform art. 42 din legea pentru unificarea asigurărilor sociale din 8 Aprilie 1933, a suporta în măsură egală cu dânsii cotizația de 6% pentru asigurarea muncitorilor din porturi, al căror salariu nu depășește plafonul stabilit și în consecință și contribuția de 1,20% prevăzută de art. 48 din aceeași lege.

Curtea,

Asupra recursului introdus de S. A. R. Watson & Jouell contra deciziei Comisiunei de apel de pe lângă Casa Centrală a Asigurărilor Sociale nr. 487 din 1934;

Văzând motivele II și III de casare astfel formulate.

II. — Violarea art. 1, 42 și urm. din legea pentru unificarea asigurărilor sociale și a art. 24 din legea pentru organizarea muncii în porturi. Exces de putere.

Am arătat înaintea comisiunei de judecată și înaintea comisiunei de apel că muncitorii utilizați la diferite operații de încărcare și descărcare, care nu au un raport permanent în prestarea muncii față de acei cari au a fi considerați ca patroni, nu pot fi considerați ca fiind salariați ai întreprinderilor și deci întreprinderile nu pot fi obligate a suporta sarcinile prevăzute de art. 42 și urm. din legea pentru unificarea asigurărilor sociale.

Comisiunea de apel pentru a stabili că acești muncitori ar

fi în realitate salariații întreprinderilor pentru cari fac anumite lucrări, se referă la dispozițiunile art. 24 din legea pentru organizarea muncii în porturi.

Or, noi nu am tăgăduit niciodată și am arătat aceasta chiar în concluziunile noastre scrise, că în conformitate cu art. 24 din legea pentru organizarea muncii în porturi, în sensul acelei legi, casele comerciale au a fi considerate ca patroni față de muncitorii întrebuințați la operațiunile de încărcare și descărcare.

Prin cuvântul „patron” care este utilizat în art. 24 din legea pentru organizarea muncii în porturi, se înțelege acea persoană sau instituțiune pentru care se fac operațiunile de încărcare sau descărcare și care în consecință au a se supune dispozițiilor legii pentru organizarea muncii în porturi, atât în ceea ce privește normele de angajare ale muncitorilor, cât și în ceea ce privește fixarea tarifelor de muncă.

De aceea, legiuitorul a și avut grija să stabilească în chiar corpul art. 24 că definiția de patron pe care o dă în acel articol, o dă numai în ceea ce privește câmpul de aplicare al legii pentru organizarea muncii în porturi.

Muncitorii de care ne ocupăm pot fi considerați ca salariați în înțelesul legii pentru unificarea asigurărilor sociale, după cum nu pot fi considerați ca salariați în sensul legii asupra contractelor de muncă, ei neputându-se bucura nici de drepturile de concediu și de preaviz prevăzute de această din urmă lege.

În ipoteza că s'ar admite că noi trebuie să fim considerați ca patroni ai acestor muncitori, în sensul legii pentru unificarea asigurărilor sociale, nu vedem rațiunea pentru care nu s'ar spune pornind dela același art. 24 din legea pentru organizarea muncii în porturi, că noi suntem obligați a da concedii acestei categorii de muncitori și preaviz în caz de concediere.

Din acest punct de vedere este incontestabil că, pe de o parte, de nicăieri nu se poate trage vreun argument că legiuitorul ar fi înțeles să considere pe muncitorii utilizați pentru încărcări și descărcări în porturi, ca salariați ai întreprinderilor pentru care se fac aceste operațiuni, și că definiția pe care o dă art. 24 din legea menționată s'ar putea aplica în alte situațiuni decât acele limitate expres de legiuitorul preocupat de reglementarea art. 24 din lege.

Comisiunea de apel făcând aplicațiunea art. 24 din legea pentru organizarea muncii în porturi, în aplicarea unor texte de lege cu desăvârșire streine de câmpul de aplicare al aceluiași articol a violat prin aceasta, cu exces de putere, atât dispozițiunile clare și categorice ale art. 24 din legea pentru organizarea muncii în porturi cât și dispozițiunile art. 1 și 42 și urm. din legea pentru unificarea asigurărilor sociale.

III. — Violarea art. 44 și 45 din legea pentru unificarea asigurărilor sociale. Exces de putere.

Am arătat înaintea comisiei de apel că nu numai sistemul de recrutare al muncitorilor care fac operațiuni de încărcare și descărcare exclude interpretarea că între „patroni” și muncitori ar fi un contract de muncă de natura celui care ar face din firma întreprinzătoare un „patron” al muncitorilor, din care cauză ar incumba pentru firma întreprinzătoare obligațiunile prevăzute de lege, dar încă, am arătat că sistemul prevăzut de legea pentru perceperea cotizațiilor datorate Casei Asigurărilor Sociale este cu desăvârșire inaplicabil față de raporturile ce există între firmele întreprinzătoare și muncitorii utilizați pentru operațiunile de încărcare și descărcare.

Comisiunea de apel, desi recunoaște dificultățile semnalate de noi, înlătură toate aceste susțineri ale noastre pe considerațiunea că toate aceste dificultăți pot fi înlăturate prin dispozițiuni de ordin administrativ.

Or, comisiunea de apel judecând în felul acesta, înlătură pur și simplu dispozițiunile art. 44 și 45 din legea pentru unificarea asigurărilor sociale crezând că se poate ca prin dispozițiuni și reglementări pe cale administrativă să se stabilească nor-

me care nu există în textul de lege, înlăturând normele existente.

Bine înțeles că la asemenea concluziuni nu se poate ajunge decât cu exces de putere și cu violarea textelor de lege pe care le-am enunțat.

Având în vedere că, prin decizia atacată cu recursul de față, Comisiunea de apel de pe lângă Casa Centrală a Asigurărilor Sociale, admitând în parte apelul numitei Case de Asigurare în contra deciziei nr. 5 din 1933 a Comisiunei de primă instanță, a menținut ordinele de plată nr. 187 din 1933 emise de către Casa de Asigurare Galați și pe baza cărora recurenta Soc. An. Watson & Jouell a fost somată a plăti cotizația de boală de 3% și contribuția suplimentară de 1.20% asupra salariilor plătite muncitorilor săi din porturi, secția cereale, pe intervalul dela 16 Iunie 1933 până la 31 Iulie 1933;

Pentru a da această soluțiune, comisiunea de apel, interpretând dispozițiunile legii pentru organizarea muncii în porturi din 21 Iulie 1931 și acelea ale legii pentru unificarea asigurărilor sociale din 8 Aprilie 1933, motivează că muncitorii din porturi nu pot fi considerați ca lucrători independenți, calitate ce ar atrage după sine obligativitatea de a plăti ei singuri și integral asigurarea, ci, ca muncitori angajați salariați ai întreprinderilor de transport pe care le servesc, așa încât, potrivit art. 42 alin. I din legea asigurărilor sociale, patronii lor, — în spetă recurenta, — sunt obligați a contribui la plata cotizațiunei de 3% asupra salariilor lor, precum și la contribuțiunea suplimentară de 1.20% prevăzută de art. 48 din aceeași lege; ca atare, în mod legal ordinele de plată cuprind aceste cote în sarcina patronului;

Având în vedere că, prin motivele reproduse mai sus, recurenta pretinde că numai prin exces de putere, violarea art. 1, 42, 44, 45, 47, 48 și 126 din legea pentru unificarea asigurărilor sociale dela 1933, art. 1 și 3 din legea pentru organizarea muncii în porturi și art. 3 din regulamentul legii, comisiunea de apel a putut-o obliga la plata cotizațiunei de 3% asupra salariilor plătite de dânsa muncitorilor din porturi și în consecință și la plata contribuțiunei suplimentare de 1.20%;

Că, în dezvoltarea motivelor, recurenta, fără a contesta calitatea sa de întreprindere comercială de transporturi al cărui scop principal este de a face operațiuni de încărcări și descărcări ale mărfurilor din vapoare, susține însă că muncitorii din porturi utilizați de dânsa pentru aceste operațiuni nu pot fi considerați ca „salariați” în sensul art. 1 alin. I din legea pentru unificarea asigurărilor sociale, întru cât ei nu primesc o retribuțiune periodică și egală drept contravaloare a unei prestațiuni cu caracter de permanență și continuitate cu patronul, ci sunt angajați pentru o lucrare determinată, punând serviciile lor la dispozițiunea mai multor patroni, astfel încât ei apar ca muncitori independenți în sensul alin. III din art. 1 citat, cari trebuie să-și plătească singuri și integral cotizația;

Considerând că, în conformitate cu art. 1 alin. I și art. 42 alin. I din legea pentru unificarea asigurărilor sociale dela 1933, salariații din întreprinderile industriale și comerciale, publice sau particulare, ale căror salarii anuale nu depășesc o limită anume stabilită, sunt supuși în mod obligatoriu la asigurare și vor contribui la Casa de asigurări împreună cu patronii lor, în părți egale, cu o cotizațiune egală cu un procent care nu va fi mai mare de 6% din salariul mijlociu al clasei de cotizare respective; că, dela această dispozi-

țiune alin. III exceptează pe patronii meseriași, lucrătorii la domiciliu și lucrătorii independenți, obligându-i a plăti ei singuri în întregime, numita cotizațiune;

Având în vedere că, pentru a se rezolva chestiunea dedusă prin recurs, urmează a se cerceta în prim rând, ceea ce legiuitorul a înțeles prin „lucrători independenți” și ceea ce a înțeles prin „salariați” supuși asigurării la care contribuie în parte egală și patronul lor;

Considerând că, prin „salariați” în sensul alin. I al art. 1 din legea asigurărilor sociale dă 1933, urmează a se înțelege numai acei muncitori intelectuali sau manuali cari se angajează în schimbul unui salariu, să presteze munca lor unei persoane fizice sau juridice, denumită patron, în sensul activității firești și obișnuite a acestuia și care de pe urma unei astfel de munci beneficiază de un câștig în activitatea sau profesiunea lui obișnuită; că, datorită unei asemenea legături de dependență între patroni și acești salariați, care nu este condiționată nici de felul muncii depuse și nici de permanența sau continuitatea muncii, ci numai de împrejurarea arătată, se naște în virtutea principiului de solidaritate și asistență mutuală, obligațiunea pe deplin explicabilă a patronului ca, din profitul realizat pentru care muncitorul a concurat, să contribuie în parte cu cotizațiunea de 3% numită pentru asigurarea lui;

Considerând că „lucrători independenți” — după cum rezultă din definiția dată de alin. III din același art. 1 al citatei legi, — sunt acei muncitori cari lucrează pe cont propriu și cari, întrunind în persoana lor dubla calitate de patron și muncitor, execută la domiciliul clientului diferite lucrări, cu condițiunea însă, ca ele să fie streine de activitatea firească și obișnuită a acestuia; că profitul muncitorului obținut în astfel de condițiuni, fiind supus în mod normal unui regim de plată mai ridicat decât al salariatului, întru cât din productivitatea muncii nu va fi sustras câștigul cunoscut patronului, este firesc și logic ca asemenea lucrători să suporte singuri întreaga sarcină a asigurării, cu atât mai mult cu cât, în practică, ar fi și imposibil de realizat un mijloc eficace, de a se urmări plata asigurării în cazul când multipli și diferiți clienți ar fi fost obligați să suporte o parte din asigurarea lucrătorilor lor;

Că odată prezisată caracteristica acestor două clase de muncitori, este a se examina în ce anume categorii trebuie încadrați muncitorii din porturi, ținându-se bine înțelese seama de natura și condițiunile în care munca lor se desfășoară;

Având în vedere că din cuprinsul dispozițiilor legii și regulamentului cari organizează cu deamănuntul munca în porturi rezultă clar că, muncitorii din porturi au profesia permanentă și exclusivă de a pune în port munca lor salariată la dispoziția unor întreprinderi comerciale de transporturi, import, export, agenții de vapoare, case de expediție, etc., anume specificate prin lege (art. 24 din regulament) cari îi angajează după necesități prin intermediul biroului muncii și a căror activitate comercială se rezumă în înșesi operațiunile de încărcare a mărfurilor, operațiuni ce acești muncitori și numai dâșii le pot legalmente executa;

Că, în condițiunile în care se desfășoară munca existentă în porturi, lipsa caracterului de „lucrători independenți” al muncitorilor din porturi apare în mod evident, deoarece, prin munca pe care o depun în porturi, ei nu execută o lucrare pe cont propriu la domiciliul clientului, născută dintr-o necesitate ocazională sau accidentală, streină de activitatea obișnuită a clien-

ților lor, ci îndeplinesc o profesiune în porturi în slujba unor anumite întreprinderi sau persoane fizice, cari plătindu-le un salariu, trag în mod direct și indiscutabil un beneficiu în activitatea lor comercială obișnuită, legalmente recunoscută și fără de care muncă această activitate ar fi paralizată, ne mai putându-se exercita;

Că, în asemenea condițiuni de angajament și muncă, muncitorii din porturi găsiindu-se legați printr-un raport strâns de dependență față de patronii lor, deoarece, ei concură efectiv la desfășurarea activității ce formează obiectul și rațiunea însăși a existenței întreprinderii și de pe urma cărei munci aceasta trage un profit în comerțul exercitat, concluziunea juridică ce se desprinde, este că acești lucrători trebuie considerați ca muncitori angajați salariați ai acestor întreprinderi, iar nu ca lucrători independenți; în consecință patronii sunt ținuti, conform art. 42 citat, a contribui în măsură egală la cotizația de 6% pentru asigurarea muncitorilor săi din porturi, al căror salariu nu depășește plafonul stabilit, precum și contribuția de 1,20% prevăzută de art. 48 din aceeași lege;

Considerând că, împrejurarea că muncitorii din porturi se găsesc față de patronii lor într-un raport de discontinuitate, nu răpește acestora caracterul de salariați pentru asigurarea cărora trebuie să contribuiească și patronul, întru cât art. 1 citat nu condiționează calificarea lucrătorului salariat de continuitatea prestațiunii și permanența raporturilor juridice dintre muncitori și patroni, ci, după cum s'a arătat, numai de faptul dacă munca a fost efectuată și a contribuit în scopul desfășurării activității comerciale a patronului;

Că în ceea ce privește susținerea recurenței, cum că comisiunea de apel recunoscând dificultățile de percepere a cotizațiilor, ar fi înlăturat sistemul legal pentru perceperea lor prevăzut în art. 44 și 45 din legea asigurărilor sociale, această parte a motivelor de casare pe lângă că este inexactă în fapt, deoarece din decizia atacată nu se constată cele susținute de recurență, dar, pe de altă parte, chiar dacă un asemenea considerent ar exista, totuși nu ar putea avea nicio urmărire asupra soluțiunii date, întru cât pretenziunile dificultăți administrative, ivite din cauza situațiunii speciale de angajare și plată a muncitorilor din porturi, nu pot schimba întru nimic sistemul legal de asigurare arătat, precum și voința legiuitorului ca muncitorul din port să fie considerat ca salariat, plătind împreună cu patronul asigurarea legală;

Că, dar, față de cele ce preced, fiind deplin stabilit că muncitorii din porturi au caracterul de salariați în sensul art. 1 alin. I din legea asigurărilor sociale și că patronii lor sunt obligați a suporta în parte egală cu dâșii cotizația de 6% prevăzută de art. 43 asupra salariilor lor și în consecință și contribuția de 1,20% din art. 48, comisiunea de apel nu a săvârșit nicio violare de lege sau exces de putere atunci când, prin hotărîrea atacată, a confirmat ordinele de plată prin care recurența în calitate necontestată de întreprindere de transport (vizată de art. 24 din regulament ca patron) a fost somată a plăti cotizația și contribuția suplimentară asupra salariilor muncitorilor săi din porturi;

Că astfel fiind, motivele II și III de casare fiind nefondate, recursul urmează a se respinge, fără a se mai cerceta motivul I, la care recurența a renunțat.

Pentru aceste motive, Curtea respinge recursul, etc

CURTEA DE APEL DIN CONSTANȚA

Audiența din 22 Mai 1936

Președinția d-lui Cicerone Rușescu Consilier

Ecaterina Lt. Șt. Toma cu Alaman Comănescu

Deciziunea civilă nr. 68 Dosar nr. 374/936

Urmărire silită. Adjudecare. Nedepunerea integrală a prețului adjudecării. Complectare posterioară. Nu împiedică rezoluțiunea vânzării. Art. 1021 c. civ. și 551, 555, 556, 557 pr. civ.

În materie de urmărire silită a unui bun nemiseător, dacă adjudecatarul definitiv nu a depus integral prețul adjudecării în termenul prescris de art. 551 pr. civ., tribunalul, potrivit art. 553 pr. civ. poate, fie din oficiu, fie după cererea uneia din părțile interesate, să-l scoată din nou în vânzare și această scoatere în vânzare are de efect desființarea adjudecării definitive și aceasta în baza principiului de drept comun că în contractele sinalagmatice, conform art. 1021 c. civ. condițiunea rezolutorie este subînțeleasă, când una din părți nu și-a executat angajamentul contractat.

Prin urmare, depunerea posterior a prețului de către adjudecatar nu mai are niciun efect, întru cât condițiunea rezolutorie a operat și adjudecatarul conform art. 556 și 557 pr. civ. nu are altă posibilitate decât să concureze la noua licitație.

S'a prezentat apelanta Ecaterina Lt. Ștefan Toma și soțul dotal Lt. Ștefan Toma, prin procurator d-l av. H. Leibovici și intimatul Alaman Comănescu asistat de d-l av. Sandi Constantinescu.

Curtea,

Asupra apelului făcut prin petiția înreg. la nr. 2464 din 1936 de Ecaterina Șt. Toma din Ploiești, prin procurator d-l av. H. Leibovici din Constanța, contra sentinței civile nr. 82 din 1936 a Tribunalului Constanța s. I-a :

Având în vedere că prin sentința atacată, Tribunalul Constanța s. I-a, admite contestația făcută cu petiția înreg. la nr. 2292 din 1936 de debitorul Alaman Comănescu, cu domiciliul ales în Constanța str. Scarlat Vârnav nr. 49, contra depunerii drept preț din partea creditoarei Ecaterina Lt. Ștefan Tomă, a creanței constatate prin actul de ipotecă înscris la nr. 71 din 1930 și a actului dotal, transcris la nr. 26 din 1930, în registrul de foi dotale al Tribunalului Constanța;

Constată că menționata creanță depusă drept preț în sumă de lei 718.000, adică 500.000 lei capital, 30.000 onorari de avocat și cheltuieli de executare și 188.000 procente, este mai mică cu lei 21.591, în ce privește calcularea acestor procente, care în conformitate cu dispozițiunile legii cametei și potrivit situațiunii de sconturi a Băncii Naționale a României pe anii 1932—1935, sunt de lei 166.409 și în consecință stabilește că în cauză nu s'a depus prețul integral al adjudecării în termenul prevăzut de art. 551, 552 pr. civ.

Având în vedere că prin cel de al doilea motiv de apel apelanta susține că pentru cazul când Curtea de apel va admite modul de vedere al tribunalului referitor la primul motiv de apel, a consemnat la Administrația Financiară Constanța cu recipisa nr. 32.873 din 1936, alăturată la dosar, diferența de 21.591 lei pentru completarea prețului de adjudecare și în acest scop cere admiterea apelului și să se dispună ca Tribunalul Constanța s. I-a, să-i elibereze ordonanța de adjudecare;

Având în vedere că din actele dela dosar se constată că după ce Tribunalul Constanța s. I-a a admis prin sentința atacată contestația debitorului Comănescu și a stabilit că în cauză nu s'a depus prețul integral al adjudecării în termenul prevăzut de art. 551, 552 pr. civ., prin jurnalul nr. 2853 din aceeași zi, — 22 Februarie 1936, — a dispus redeschiderea

dosarului și a fixat termen de vânzare în cont la 21 Aprilie 1936, jurnal care nu a fost atacat cu apel;

Considerând că în materie de urmărire silită a unui bun nemiseător, dacă adjudecatarul definitiv nu depune prețul, tribunalul, în conformitate cu art. 553 pr. civ., fie din oficiu, fie după cererea uneia din părțile interesate, este ținut a scoate din nou imobilul în vânzare în contul adjudecatarului; că, această scoatere în vânzare are de efect de a de ființa adjudecarea definitiv efectuată și de a da loc la o nouă licitațiune, când vechiul adjudecatar va putea încă să depună prețul, însă sub însoțita condițiune ca la ziua fixată pentru adjudecare, nimeni să nu dea un preț mai mare decât cel obținut la prima adjudecare definitivă, și ca dânsul să depună pe lângă preț, dobânda legală și cheltuielile;

Considerând că, potrivit principiului de drept comun care prevede condițiunea rezolutorie subînțeleasă, în contractele sinalagmatice, — art. 1021 c. civ., — în cazul când una din părți nu execută angajamentul contractat, tot astfel în vânzările silită, nedepunerea prețului în termenul prevăzut de art. 551 pr. civ., este sancționată cu revinderea în contul falsului adjudecatar, revindere care echivalează cu condițiunea rezolutorie tacită, și care operează în condițiunile prevăzute de art. 551 și urm. pr. civ.;

Considerând că astfel fiind, dacă nedepunerea prețului de adjudecare, în termenul de o lună prescris de art. 551 pr. civ., nu este o cauză de nulitate a adjudecării, atât timp cât nu s'a făcut o cerere de rescotere în vânzare în cont sau nici tribunalul din oficiu nu a dispus scoaterea în vânzare, din moment ce însă a intervenit o asemenea dispoziție de scoatere în vânzare în cont, depunerea prețului ulterior nu mai este posibilă și în acest caz, având în vedere natura sinalagmatică a adjudecării în vânzările silită, condițiunea rezolutorie tacită operează în modalitățile prevăzute de art. 556 și 557 pr. civ., care modalități cuprind dispozițiuni de favoare pentru adjudecatarul în contul căruia se face vânzarea, de a fi menținut în calitate sa în cazul în care la ziua fixată pentru revindere, depune prețul adjudecării cu procentele legale și cheltuielile ocazionale și numai dacă nimeni nu oferă un preț mai mare.

Având acestea în vedere, și cel de al doilea motiv de apel se învederează nefondat și urmează a fi respins ca atare.

Pe baza acestor motive, redactate de d-l consilier Vasile F. Petrescu, Curtea respinge ca nefondat apelul, etc.

(ss) Rușescu, D. Stoicescu, Vasile F. Petrescu.

TRIBUNALUL ARGEȘ S. I-a

Audiența din 30 Iunie 1936

Președinția d-lui V. V. GEORGESCU, judecător

C. Stănescu cu Oficiul de stare civilă Pitești

Ordonanța prezidențială nr. 180 Jurnalul nr. 9058

Acte de stare civilă. Act de naștere în care pronumele a fost trecut de către ofiterul stării civile altfel de cum i-a fost declarat. Cerere de rectificare. Admisibilitate. Art. 40 din legea actelor de stare civilă.

Art. 40 din legea privitoare la actele stării civile permite celor cari au interes precum și ministerului public, când ordinea publică este interesată, să ceară rectificarea sau complectarea actelor de stare civilă, dacă aceasta nu are ca urmare schimbarea statutului civil.

Rectificarea unui pronume care din eroare a fost trecut altfel de cum a fost declarat, nu are ca urmare schimbarea statutului civil al persoanei în cauză, astfel că cererea de rectificare este admisibilă.

Noi președintele,

Asupra cererii făcute de reclamantul Constantin Stănescu, avocat din Pitești, str. Brâncoveanu nr. 42, prin petiția înre-

gistrată la nr. 26.311 din 1936, care are de obiect a se ordona, pe baza art. 40 și urm. din legea privitoare la actele de stare civilă, rectificarea actului său de naștere nr. 96 din 1911 al Primăriei Pitești, în sensul că pronumele său este Constantin, cum a fost declarat înaintea Ofițerului de stare civilă respectiv, iar nu Bebe, cum din eroare a fost trecut în actul de naștere;

Ascultând pe reclamant în sustineri și cereri și pe d-l reprezentant al Ministerului Public în concluziuni și văzând actele dela dosar;

Având în vedere că reclamantul a depus la dosar extractul de stare civilă pentru născuți al Primăriei com. Pitești nr. 96 din 1911, în care se vede că este trecut cu pronumele de Bebe, fiu legitim al lui Stănescu și al soției acestuia Ilieac;

Având în vedere că în dovedirea cererei sale, reclamanta a propus martori pe Constantin Vișinescu, care fiind audiat conform legii, a arătat că reclamantul a fost declarat la ofițerul stărei civile sub pronumele de Constantin, că martorii asistenți T. Rădulescu și Dumitru Oprea, prevăzuți în actul de naștere, primul a decedat, iar secundul a plecat din oraș de mult timp, și în fine că în momentul nașterii reclamantului, părinții acestuia domiciliau în orașul Pitești, Piața Episcopiei;

Având în vedere că după dispozițiunile art. 40 din legea privitoare la actele stărei civile rectificarea sau completarea actelor de stare civilă dacă nu are ca urmare schimbarea statutului civil, va putea fi cerută de oricine are interes, precum și de Ministerul public, când ordinea publică este interesată;

Având în vedere că rectificarea cerută de reclamant n'are ca urmare schimbarea statutului său civil ci privește numai o eroare a pronumelui său;

Că față cu dovada făcută de reclamant cu martorul audiat, urmează a se admite cererea și a se ordona rectificarea actului de naștere invocat, în sensul că reclamantul a fost declarat înaintea Ofițerului de stare civilă respectiv sub pronumele de Constantin, iar nu de Bebe, cum din eroare s'a trecut în actul său de naștere;

Văzând că s'au îndeplinit dispozițiunile art. 41 din aceeași lege;

Pentru aceste motive, de acord cu d-l reprezentant al Ministerului Public, admite cererea, etc.

NOTA. — O decizie recentă a supremei Curți (Cas. I, nr. 1003 din 1935, în *Jurisprudența Generală* 1935, nr. 31, sp. 986), dată asupra unei sentințe a Trib. Roman (sent. civ. nr. 421 din 1934, *Jurisprudența Generală* 1935, nr. 15, sp. 456), spune că rectificarea actelor de stare civilă, conform art. 40 din legea actelor stării civile, nu poate consta decât în îndreptarea erorilor materiale de redacțiune în registrele stării civile, strecurate cu ocazia întocmirii actelor; ea nu se poate cere atunci când pretinsa alterare a declarațiilor nu s'ar datora unei erori, ci refuzului ofițerului de stare civilă de a le trece în act așa cum i-au fost făcute.

Astfel motivată, această decizie lasă loc soluției date prin ordonanța ce adnotăm, deoarece în speță nu era vorba de un refuz, ci de o alterare făcută din eroare și care n'a fost observată imediat după redactarea actului ei mult mai târziu.

Credem însă că decizia adaogă textului de lege când limitează cazurile în care se poate cere rectificarea numai la erorile materiale, înlăturând cazurile în care ofițerul de stare civilă ar fi refuzat să înscrie declarațiile astfel de cum i-au fost făcute, deoarece textul sus menționat nu pune decât o condiție cererilor de rectificare: să nu aibă drept urmare schimbarea statutului civil. Or, în speța asupra căreia s'a pronunțat Curtea, nu se cerea decât rectificarea unui pronume pe care ofițerul stării civile îl trecuse altfel de cum îi fusese declarat și nu există nicio îndoială că această rectifi-

care n'ar fi schimbat întru nimic statutul civil al reclamantului.

Este indiferent dacă actul nu este conform cu realitatea din cauza unei erori sau a unui refuz, deoarece textul nu face nicio distincție (In acest sens, *Planioł*, *Traité élémentaire de droit civil*, I, ed. 11, nr. 526).

Este destul ca declarația să fi fost alterată, pentru ca să se poată cere rectificarea. Doctrina este unanimă în acest sens și nu vom cita decât câțiva autori.

Astfel *Aubry et Rau*, (I, ed. 5-a, § 63, pag. 315) spune: „Este cazul să se facă rectificare când un act de stare civilă atribuie persoanelor cari sunt trecute în el nume sau titluri cari nu le aparțin”.

Baudry-Lacantinerie, (I, ed. 14-a, nr. 239) dă ca exemplu de erori cazul când s'ar fi trecut greșit sexul, ceea ce este cu mult mai grav decât o eroare asupra pronumelui.

De asemenea *Planioł et Ripert*, (I, nr. 219 și nr. 222), unde găsim o analiză amănunțită a cazurilor de rectificare, din care trebuie reținut că se poate cere rectificarea ori de câte ori nu este vorba de identitatea părinților și de atributele lor, sau de mențiunile destinate să le determine identitatea. Iar în tratatul elementar (vol. I, nr. 527) găsim că sunt frecvente cererile de rectificare cari au drept obiect pronume uitate sau inexacte.

Josserand, (I, nr. 284) spune că rectificarea este sancțiunea normală și cea mai efectivă a neregularității actului, iar la nr. 285 dă ca exemplu de enunțări inexacte un nume greșit ortografiat sau o eroare asupra sexului.

Plastara, (I, pag. 147) spune că rectificarea se poate cere ori de câte ori actul conține afirmațiuni inexacte.

Alexandresco, (vol. I, ed. II, pag. 448, nota 2) spune de asemenea că se poate cere rectificarea când este vorba de îndreptarea unor indicații greșite.

Demolombe, (I, nr. 332) are o formulă generală spunând că rectificarea poate fi cerută împotriva oricărui act care nu exprimă sau exprimă greșit ceea ce trebuie să conțină, sau care exprimă ceea ce nu trebuie să conțină.

Faptul că legea (prin art. 36 alin. I) dă dreptul la o acțiune împotriva ofițerului stării civile, nu poate să ia părții interesate dreptul de a cere rectificarea unui act de stare civilă în care s'au făcut mențiuni neconforme cu realitatea sau cu declarațiile făcute.

S'a susținut chiar că părintele poate cere rectificarea actelor de naștere ale fiilor săi, când în ele s'ar fi strecurat o eroare, provenită chiar din cauza unei false declarații făcute de el (*Huc.*, I, nr. 360; *Baudry et Hougues-Fourcade*, I, nr. 947).

În ceea ce privește consimțământul tacit de care vorbește opinia separată de sub speta nr. 456 din *Jurisprudența Generală* 1935, nr. 15 și nota d-lui Al. Al. Mustea de sub aceeași speță, credem că nu este operant în cauză, mai ales față de considerația că în materie de stare civilă nu se pot face nici tranzacții și nu există nici prescripție, ca să se poată spune că faptul de a nu fi protestat un timp oarecare este de natură de a împiedica pentru todeauna protestul. Aceasta cu atât mai mult cu cât legea neprevăzând termene, ar însemna să introducem arbitrarul.

Singurul lucru care trebuie dovedit este că actul nu este conform cu declarația făcută.

În cazul în care ofițerul de stare civilă a refuzat să treacă declarația, așa cum i-a fost făcută, pentru ca să se spună că nu se mai poate cere rectificarea trebuie să existe o manifestare certă de voință din partea declarantului de a accepta mențiunea așa cum a trecut-o

ofițerul instrumentator, și aceasta este o chestiune de apreciere a instanței.

Nu se poate de asemenea invoca, pentru a conchide la respingerea unei astfel de cereri, faptul că actul de stare civilă este un act autentic împotriva căruia dovada cu martori nu este admisibilă.

Intr'adevăr, legea dând posibilitatea rectificării, nu pune nicio piedică dovedirii faptului material al neconformității actului cu realitatea și cu declarația făcută.

De altfel, este unanim cunoscut că actul de stare civilă nu face dovada până la înscrierea în fals decât în ceea ce privește afirmațiile făcute de ofițerul de stare civilă în calitatea aceasta a sa și numai în ceea ce privește mențiunile cari trebuiesc trecute neapărat în act.

În această privință iată ce spune *Baudry-Lacantinerie* (vol. I, ed. 14-a, nr. 229) :

Trebuie, pentru a se da loc la înscrierea în fals contra unui act de stare civilă, ca atacul îndreptat împotriva acestui act să implice existența unui fals în sarcina ofițerului redactor; deci înscrierea în fals nu este necesară pentru a combate sin-

ceritatea enunțurilor cari nu provin din mărturia directă a ofițerului de stare civilă. Falsitatea enunțării poate să fie probată prin mijloacele de probă ale dreptului comun.

Iar mai departe adaugă :

Dacă se atacă nu sinceritatea afirmațiunilor ofițerului de stare civilă făcute în această calitate, ci exactitatea declarațiilor cari i-au fost făcute de către părțile compărate în fața sa, nu este nevoie de a se înscrie în fals.

Pentru toate aceste considerente, ne declarăm în totul de acord cu jurisprudența ce adnotăm și credem că rectificarea trebuie admisă și în cazul în care neconformitatea actului cu declarația făcută rezultă din refuzul ofițerului de stare civilă de a se conforma voinței declarantului.

Soluția, pe lângă că este justă și echitabilă, are și meritul de a permite repararea, pe calea unei proceduri simple și rapide, a neregularităților comise cu ocazia redactării actelor de stare civilă.

CONST. STĂNESCU

Avocat — Pitești

JURISPRUDENȚA STREINĂ REZUMATA

CASAȚIA ITALIANĂ S. U., 19 Iunie 1936

Culpă civilă. Spital. Responsabilitate în caz de omisiune a măsurilor elementare pentru îngrijirea bolnavilor.

Raportul care se naște între un spital public și bolnavi, prin internarea lor, nu e de natură contractuală; totuși culpa comisă de personalul medical cu ocazia îngrijirii bolnavilor este de natură extracontractuală, dând naștere responsabilității prevăzute de art. 958 c. civ.

Judecata poate, pentru stabilirea acestei culpe, să examineze nu numai infracțiunile la normele regulamentare dar și nerespectarea normelor dictate de o prudență elementară și ordinară.

Astfel există responsabilitate extracontractuală când cu ocazia unei transfuzii de sânge nu s'a procedat în prealabil la analizarea sângelui donatorului, prin reacțiunea Wasserman, spre a se vedea dacă se potrivește cu sângele bolnavului (Giur. it. 1936, I, 1, 855).

CASAȚIA ITALIANĂ I, 5 Mai 1936

Faliment. Ipotecă posterioară nașterii creditului. Presumpție de fraudă.

Nu se poate considera contextuală inscripția ipotecară deși a fost consimțită de către debitor în același moment cu emiterea cambiei sau eliberarea documentului constatator al creditului, dacă obligațiunea respectivă are o origine preexistentă, iar documentul constitutiv al creditului și ipoteca se cuprind în epoca suspectă (Giur. it. 1936, I, 1, 805).

CASAȚIA ITALIANĂ I, 3 Iulie 1936

Obligațiuni. Viții de consimțământ. Violență morală.

Pentru ca consimțământul unei părți într'un negoț juridic, să fie considerat viciat prin violență morală, nu este suficient ca el să fie determinat de anume situațiuni sufletești cu un caracter de o excepțională gravitate. Astfel când mama nuui obligat cambiala consimțit să avalizeze titlul atât din cauza sentimentului său de iubire maternă cât și în speranța

de a evita o stare precară economică a fiului său, ale cărei efecte se prevedeau a fi foarte grave, nu este destul pentru a considera voința mamei, viciată.

Pentru ca violența să atragă nulitatea negoțului juridic, trebuie să tindă la obținerea unor avantajii la care autorul nu ar avea dreptul (Massim. Foro it. 1936, nr. 2343 p. 469).

CASAȚIA ITALIANĂ I, 6 Iulie 1936

Faliment. Vânzarea imobilelor masei. Efecte. Acțiune în anulare a vânzătorului originar bazată pe simulatiune. Inadmisibilitate.

Vânzarea bunurilor imobile aparținând masei falimentare, efectuată de sindic cu formele legale, nu constituie un simplu negoț juridic privat, ci are de efect, adjudecarea judiciară a imobilului prin aceea că transmite cumpărătorului drepturile masei creditoare și nu drepturile falitului.

De aceea, terțul cumpărător pentru a se apăra contra vânzătorului originar al bunului, care a intentat acțiune în nulitate a convențiunei prin care a vândut acel imobil falitului, pentru motiv de simulatiune, după declararea falimentului, are dreptul să-i opună excepțiile pe care sindicul le-ar fi avut ca reprezentant al masei, înlăturând deci acordul care a existat între falit și vânzătorul său, neputând fi opus masei.

Faptul că terțul cumpărător a avut cunoștință despre simulatiunea contractului originar, nu este suficient pentru a-l considera de rea credință și deci a-i compromite poziția lui de ayant-cause al masei concursuale și nu al falitului (Giur. it. 1936, I, 1, 918).

CASAȚIA ITALIANĂ I, 14 Iulie 1936

Prescripție. Cont curent.

Prescripția acțiunii referitoare la soldul unui cont curent, curge dela data de când partea a luat cunoștință despre încetarea raportului contractual care a dat naștere contului curent (Giur. it. 1936, I, 1, 861).

CASAȚIA ITALIANĂ I, 14 Iulie 1936

Prescripție. Dolul debitorului. Curgere.

Prescripția nu curge atâta timp cât inerția creditorului se

datorește dolului debitorului, cu condiția însă ca activitatea dolosivă a acestuia să fi fost cauza care a pus pe creditor în imposibilitate absolută și obiectivă de a păși la luarea oricărei măsuri pentru valorificarea drepturilor sale (Giur. it. 1936, I, 1, 861).

CASAȚIA ITALIANĂ I, 20 Iulie 1936

Faliment. Comerciant mort. Acceptare sub beneficiul de inventar. Scoaterea în vânzare a unui imobil. Cheltuieli privilegiate.

Când după moartea unui comerciant, un coerede acceptă succesiunea sub beneficiu de inventar, îndeplinește formalitățile necesare, și obține autorizația de vânzare a unui imobil iar între timp comerciantul mort este declarat în stare de faliment și sindicul se opune la continuarea formalităților de vânzare a acelui imobil, coerede are dreptul să ceară admiterea la pasivul falimentului, a sumelor cheltuite de el cu formalitățile sucesorale și acelea pentru vânzarea imobilului, având dreptul de a fi plătit cu preferință (Giur. it. 1936, I, 1, 899).

CASAȚIA ITALIANĂ II, 10 Iulie 1936

Mandat. Culpă mandatarului. Responsabilitatea mandantului.

Principiul responsabilității contractuale a comitentului pentru faptele isvorite din culpa prepusului este aplicabil și în materie de mandat.

Totuși, responsabilitatea mandantului presupune că dolul sau culpa mandatarului a fost posibilă din cauza îndeplinirii însărcinării încredințate mandatarului, cu alte cuvinte că mandatarul a lucrat în mod aparent și executarea mandatului său (Giud. it. 1936, I, 1, 841).

CASAȚIA ITALIANĂ III, 17 Iunie 1936

Proba testimonială. Neverosimilitate. Mărturie și expertiză.

Neverosimilitatea faptelor asupra cărora se cere proba cu martori nu constituie un motiv temeinic pentru respingerea probei. Tot astfel, lipsa de specialitate a faptelor asupra cărora au a fi întrebați martorii nu este de natură să atragă respingerea probei, deoarece această lipsă poate fi înlăturată prin răspunsurile martorilor.

Nu este admisibilă înlocuirea probei cu martori prin expertiză când este vorba despre constatarea unor împrejurări de fapt verificate în trecut și despre care martorii, au cunoștință, și deci greșit a fost autorizat expertul să întrebe pe martori, deoarece numai judecătorul le-ar fi putut lua depozitiile (Giur. it. 1936, I, 1, 836).

CASAȚIA ITALIANĂ III, 17 Iunie 1936

Culpă civilă. Medic. Eroare profesională. Responsabilitate.

Raportul juridic care se stabilește între pacient și medic este de natură contractuală; cu toate acestea nu se poate exclude concursul culpei aquiliane cu aceea contractuală, în sarcina medicului culpabil de neglijență sau nepricepere în îndeplinirea oficiului său, ceea ce a avut de urmare provocarea unei grave leziuni, bolnavului.

Nu este admisibilă, în vederea exonerării medicului de orice responsabilitate, stabilirea de categorii pe grade, între un medic profesionist modest și un specialist de o valoare

practică și științifică bine cunoscută, deoarece oricare medic are aceeași datorie de a apăra și nu a vătăma sănătatea pacientului aflat în îngrijirea sa (Giur. it. 1936, I, 1, 837).

A apărut în Editura Curierul Judiciar

Al 2-lea și ultimul volum din TRATATUL DE DREPT CAMBIAL de E. Cristoforeanu, avocat la Banca Națională a României

Intru cât vol. 2 s'a tipărit într'un număr limiat de exemplare, toți cei cari și-au procurat primul volum, sunt rugați să rețină din timp ultimul volum.

Volumul cuprinde aproximativ 600 pag. și se vinde cu 320 lei.

A apărut:

Constituțiunea Cehoslovacă de d. ANDREI RĂDULESCU, Consilier la Înalta Curte de Casație și Justiție, profesor la Academia de Comerț și membru al Academiei Române, comunicare făcută la Academia Română în ședința dela 20 Martie 1936.

Prețul 45 lei

Acțiuni declaratorii, acțiuni provocatorii, de MIHAIL BÂRCĂ, doctor în Drept, magistrat la Tribunalul Tighina.

Prețul 50 lei.

BANCA AMZA Societate Anonimă, București

Bilanț semestrial per 30 Iunie 1936

Activ. Acționari lei 30.100; Cassa lei 26.749; Portofoliul de titluri: Titluri românești: a) Efecte publice lei 10.396; b) Titluri cotate la Bursă lei 2.880; b) Titluri necotate la Bursă 31.400; Portofoliul de scont: Plătibil în țară: a) Cambii fără garanții lei 982.433; Din Portofoliul de mai sus se află reescontat: a) Plătibil în țară lei 780.200; Debitori din țară: a) Debitori fără garanții lei 159.695; b) Debitori garantați cu Efecte comerciale lei 301.599; c) Debitori garantați cu titluri lei 10.000; d) Debitori garantați cu ipoteci lei 9.348; Debitori beneficiind de legea lichidării datoritiilor din 7 Aprilie 1934 (cota rămasă) lei 3.191.163; Pierderi din aplicarea legii lichidării datoritiilor din 7 Aprilie 1934 lei 28.446; Mobilier lei 1; Pierderi reportate din anii precedenți lei 1.677.441; Cheltuieli: a) Cheltuieli de administrație lei 15.737; b) Chirii lei 31.563; c) Salarii lei 64.200; d) Impozit comercial lei 4.875; e) Dobânzi și Comisioane plătite lei 18.187; Total lei 7.386.313.

Conturi de ordine. Cauțiuni statutare lei 886.552,64; Efecte comerciale în gaj lei 239.000; Cambii de circulațiune: a) În Portofoliu lei 430.000; b) Reescontate lei 17.000; Depozite de Titluri și alte valori în păstrare lei 4.298.588; Diverse lei 116.000; Efecte reescontate în conversiune (cota rămasă) lei 1.348.276; Total lei 4.335.416,64.

Passiv. Capital social lei 5.000.000; Depuneri spre fructificare: Pe livrete lei 663.163; Creditori: Din țară: pe termen lei 722.009; Angajamente de reescont: a) La B. N. R. lei 793.200; b) La alte instituțiuni lei 4.000; Beneficii brute a) Dobânzi încasate lei 203.941; Total lei 7.386.313.

Conturi de ordine. Deponenți de cauțiuni statutare lei 886.552,64; Deponenți de titluri și alte valori în păstrare lei 5.100.588; Angajamente de reescont în conversiune lei 1.348.276; Total lei 7.335.416,64.

Consiliul de Administrație
Comitetul de cenzori